

Dyddiad: 20 Ionawr 2022

Teitl y papur: Papur tystiolaeth ar Gynigion y Gyllideb Ddrafft ar gyfer 2022-23 – Prif Grŵp Gwariant (MEG) yr Economi

1. Cyflwyniad

Mae'r papur hwn yn rhoi gwybodaeth am gynigion cyllideb yr Economi fel yr amlinellir yng Nghyllideb Ddrafft 2022-23 a gyhoeddwyd ar 20 Rhagfyr 2021. Mae hefyd yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am feysydd sydd o ddi-ddordeb penodol i'r Pwyllgor. Mae'r Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol yn craffu ar y gweithgarwch Celfyddydau a Chwaraeon ar 19 Ionawr 2022. Mae'r papur hwn yn ystyried cynlluniau cyllideb ddrafft Datblygu Economaidd a Chyflogadwyedd a Sgiliau.

2. Y Cyd-destun Strategol / Effeithiau Covid

Roedd y [Genhadaeth i Gryfhau ac Ailadeiladu'r Economi \(Y Genhadaeth\)](#), a gyhoeddwyd ym mis Chwefror 2021, wedi sefydlu'r egwyddorion adfer sylfaenol a'r cyfeiriad ar gyfer polisi economaidd y weinyddiaeth flaenorol. Cafodd ei datblygu drwy ymgynghori â rhanddeiliaid yng Nghymru ac, bryd hynny, Grŵp Cynghori'r Gweinidog ar yr Economi. Cafodd ei hadeiladu ar sylfeini [Ffyniant i Bawb: Y Cynllun Gweithredu ar yr Economi](#), a oedd yn pennu'r llwybr ar gyfer twf cynhwysol ac mae'n dal yn fframwaith ar gyfer cyfeirio buddsoddiad cyhoeddus. Mae [Rhaglen Lywodraethu 2021 – 2026](#) yn cynnwys ymrwymiad i fynd â'r Genhadaeth honno rhagddi.

Fel rhan o'r broses honno, ym mis Hydref cynhaliais uwchgynhadledd Economaidd ac wedyn rhoddais [Ddatganiad Llafar ar Symud Economi Cymru Ymlaen](#).

Rydym yn gwybod bod her ddemograffig hirdymor yn wynebu economi Cymru. Mae cyfran y boblogaeth rhwng 16 a 64 oed yng Nghymru wedi bod yn gostwng o un flwyddyn i'r llall ers canol 2008 – canol 2019– a gallai fod yn ddim ond yn 58% o'r boblogaeth erbyn 2043. Mae arnom eisiau creu'r amodau lle mae rhagor o bobl, yn enwedig pobl ddifreintiedig a phobl ifanc, yn teimlo'n hyderus am gynllunio eu dyfodol yng Nghymru. Yn benodol, rwy'n gobeithio drwy gymryd camau beiddgar y byddwn yn creu dyfodol lle mae rhagor o bobl yn teimlo nad oes angen iddynt symud allan i symud ymlaen.

Ar yr un pryd, os bydd rhagor o bobl hefyd yn dewis dod i weithio yng Nghymru, gallwn fynd i'r afael â'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r gostyngiad yn ein poblogaeth oedran gweithio. Yn gyffredinol, mae hyn yn golygu gweithredu polisi economaidd blaengar sy'n canolbwyntio ar swyddi gwell, lleihau'r bwloch sgiliau a mynd i'r afael â thlodi er mwyn i ni greu tegwch go iawn o ran y ffordd y mae'r economi'n tyfu.

Fodd bynnag, er bod rhagolygon economaidd wedi gwella, mae materion sy'n ymwneud â'r gadwyn gyflenwi a staffio a chwyddiant cynyddol yn llesteirio'r adferiad, ynghyd ag ansicrwydd newydd ynghylch yr amrywiolyn Omicron. Wrth aralleirio geiriau'r Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol – bydd Brexit yn dyblu (lleihau cynnyrch domestig gros y DU 4%) craith hirdymor y pandemig (lleihau cynnyrch domestig gros y

DU 2%) ar yr economi.

Roedd lefel cynnyrch domestig gros y DU ar gyfer amcangyfrif chwarterol cyntaf Ch3 2021 2.1% yn is na ble'r oedd ym mis Hydref i fis Rhagfyr 2019 cyn pandemig y coronafeirws. Byddwn yn cael darlun gwell i Gymru pan fydd y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol yn cyhoeddi ei Rhagolygon Trethi Cymreig ochr yn ochr â Chyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru ar 20 Rhagfyr.

Er bod y gyfradd diweithdra yng Nghymru, sef 3.7%, yn parhau i ostwng a'i bod yn dal yn is na chyfradd y DU, sef 4.2%, rhan allweddol o symud yr economi ymlaen fydd ein Strategaeth Cyflogadwyedd a fydd yn cael ei chyhoeddi yng ngwanwyn 2022. Bydd yn nodi camau gweithredu i gyflymu'r cynnydd o ran cyflawni Cerrig Milltir newydd y farchnad lafur; mynd i'r afael ag anghydraddoldebau strwythurol; canolbwyntio ar lwybrau dilyniant i bobl ifanc yn y farchnad lafur; cynyddu lefelau cymwysterau a datblygu ein huchelgeisiau Gwaith Teg.

Mae'r cyd-destun newydd yn galw am agwedd newydd at sut rydym yn gweithio a phwy rydym yn eu cynorthwyo wrth symud ymlaen, er mwyn sicrhau'r effaith fwyaf bosibl o'r adnoddau rydym yn eu defnyddio, a defnyddio ymyriadau cenedlaethol i ddiwallu'n well anghenion y grwpiau hynny sy'n cael eu tangynrychioli yn y farchnad lafur.

3. Crynodeb o'r Newidiadau i'r Gyllideb

Mae'r tabl isod yn rhoi trosolwg o'r cynlluniau sydd wedi'u crynhoi ar lefel uchel fesul maes busnes ar gyfer MEG yr Economi:

TABL 1 – TROSOLWG O GYLLIDEBAU ECONOMI							
Maes Busnes	Cyllideb Derfynol 2021-22 £'000	Newid £'000	Cyllideb Ddrafft 2022-23 £'000	Newid £'000	Cyllideb Ddrafft Ddangosol 2023-24 £'000	Newid £'000	Cyllideb Ddrafft Ddangosol 2024-25 £'000
Adnodd							
Yr Economi	65,605	(48)	65,557	6,000	71,557	(4,400)	67,157
Y Celfyddydau a Chwaraeon	118,487	5,000	123,487	3,000	126,487	6,000	132,487
Cyflogadwyedd a Sgiliau	195,877	17,500	213,377	5,000	218,377	14,400	232,777
Cyfanswm	379,969	22,452	402,421	14,000	416,421	16,000	432,421
Cyfalaf							
Yr Economi	86,747	(7,517)	79,230	(3,380)	75,850	(200)	75,650
Y Celfyddydau a Chwaraeon	38,166	5,184	43,350	8,800	52,150	3,200	55,350
Cyflogadwyedd a Sgiliau	0	1,920	1,920	80	2,000	0	2,000
Cyfanswm	124,913	(413)	124,500	5,500	130,000	3,000	133,000
Gwariant a Reolir yn Flynyddol (AME)							
Yr Economi	17,525	-	17,525	-	17,525	-	17,525
Y Celfyddydau a Chwaraeon	16,000	-	16,000	-	16,000	-	16,000
Cyflogadwyedd a Sgiliau	15,000	(3,000)	12,000	0	12,000	0	12,000

TABL 1 – TROSOLWG O GYLLIDEBAU ECONOMI							
Maes Busnes	Cyllideb Derfynol 2021-22 £'000	Newid £'000	Cyllideb Ddrafft 2022-23 £'000	Newid £'000	Cyllideb Ddrafft Ddangosol 2023-24 £'000	Newid £'000	Cyllideb Ddrafft Ddangosol 2024-25 £'000
Cyfanswm	48,525	(3,000)	45,525	0	45,525	0	45,525
CYFANSWM YR ECONOMI	553,407	19,039	572,446	19,500	591,946	19,000	610,946

3.1 Adnodd

Mae'r newidiadau i'r llinell sylfaen o Gyllideb Derfynol 2021-22 wedi'u crynhoi isod:

TABL 2 - NEWIDIADAU I'R LLINELL SYLFAEN	
Newidiadau	2021-22 £'000
Cyllideb Derfynol 2021-22	379,969
Prentisiaethau – dyraniad cronfa wrth gefn Covid	(16,500)
Cymunedau am Waith – dyraniad cronfa wrth gefn Covid	(6,000)
Darpariaeth Sain Tathan – Trosglwyddo i mewn o'r MEG Newid Hinsawdd	2,842
Gwasanaethau Cyhoeddus Digidol – Trosglwyddo allan i'r MEG Newid Hinsawdd	(4,900)
Seilwaith Strategol – Trosglwyddo allan i'r MEG Newid Hinsawdd	(990)
Cyfanswm y Newid	25,548
Cyllideb Ddrafft 2022-23	354,421

Yn 2022-23, £22.452m yw'r newid yn y gyllideb – £25.548m o newid yn y llinell sylfaen wedi'i wrthbwysu gan £48m o ddyraniadau ychwanegol yn ystod y flwyddyn sy'n codi £14m a £16m yn 2023-24 a 2024-25 yn y drefn honno. Mae'r dyraniadau ychwanegol dros y tair blynedd yn cael eu crynhoi fel a ganlyn:

TABL 3 – DYRANIADAU YCHWANEGOL			
Manylion	2022-23 £'000	2023-24 £'000	2024-25 £'000
Gwarant i Bobl Ifanc	20,000	25,000	30,000
Arfor	3,000	4,000	4,000
Strategaeth Ddiwylliant	5,000	8,000	14,000
Prentisiaethau	20,000	25,000	30,000
Cyfanswm	48,000	62,000	78,000

Mae'r dyraniadau i Ddiwylliant ac Arfor yn cefnogi'r gwaith o gyflawni'r ymrwymïadau yn y Cytundeb Cydweithio â Phlaid Cymru.

Mae'r dyraniad adnoddau hefyd yn cynnwys dibrisiant nad yw'n arian parod o £11.598m bob blwyddyn ar gyfer y cyrff a noddir a Cadw.

3.2 Cyfalaf

Mae'r dyraniadau cyfalaf yn cael eu cefnogi gan adolygiad cwbl gynhwysfawr i gyflawni Strategaeth Buddsoddi yn Seilwaith Cymru. Ar ben hynny, mae'r cynlluniau cyfalaf yn cael eu cefnogi gan **£60m** o gyllid ychwanegol i ddiogelu'r celfyddydau a diwylliant a chyflawni'r strategaeth ddiwylliannol: un o flaenoriaethau'r Cytundeb Cydweithio. Bydd hyn hefyd yn cefnogi blaenoriaethau ehangach ar gyfer datblygu economaidd. Mae'r tabl canlynol yn cynnwys golwg gyffredinol o'r asesiad o'r gyllideb cyfalaf:

TABL 4 - CYLLIDEBAU CYFALAF					
Maes Busnes	Cyllideb Derfynol 2021-22 £'000	Cyllideb Ddrafft 2022-23 £'000	Cyllideb Ddrafft Ddangosol 2023-24 £'000	Cyllideb Ddrafft Ddangosol 2024-25 £'000	Cyfanswm y Gyllideb £'000
Busnes a Datblygiad Economaidd Rhanbarthol (gan gynnwys Gwyddorau Bywyd)	40,801	27,230	23,850	18,650	69,730
Tasglu'r Cymoedd	9,000	-	-	-	-
Y Cymoedd Technoleg	7,750	5,000	5,000	5,000	15,000
Datblygu Seilwaith Strategol	4,200	-	-	-	-
Seilwaith Eiddo	8,386	10,000	10,000	10,000	30,000
Bargeinion Dinesig a Bargeinion Twf	0	22,000	22,000	22,000	66,000
Arloesi ym myd Busnes	4,066	5,000	5,000	10,000	20,000
Gwyddoniaeth	4,874	5,000	5,000	5,000	15,000
Twristiaeth	7,670	5,000	5,000	5,000	15,000
Cyngor Celfyddydau Cymru	1,575	400	400	400	1,200
Amgueddfa Cymru	6,697	4,500	5,000	5,000	14,500
Llyfrgell Genedlaethol Cymru	3,695	2,500	2,000	2,000	6,500
Cymorth i Ddiwylliant a Chwaraeon Lleol	1,430	11,700	21,500	24,700	57,900
Cymru Greadigol (gan gynnwys y cyfryngau)	7,019	5,000	5,000	5,000	15,000
Cadw	8,731	10,000	10,000	10,000	30,000
Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru	375	1,200	200	200	1,600
Y Comisiwn Brenhinol	15	50	50	50	150
Cyflogadwyedd (gan gynnwys Gwarant i Bobl Ifanc)	0	1,920	2,000	2,000	5,920
Chwaraeon Cymru	8,629	8,000	8,000	8,000	24,000
Cyfanswm	124,913	124,500	130,000	133,000	387,500

Nodir bod Datblygu Seilwaith Strategol wedi trosglwyddo i'r MEG Newid Hinsawdd.

3.3 Gwariant a Reolir yn Flynyddol (AME)

Mae'r gyllideb Gwariant a Reolir yn Flynyddol o £45.525m yn talu am gostau sydd y tu hwnt i reolaeth y portffolio, fel amhariadau yn y portffolio eiddo, amrywiadau prisio pensiynau ar gyfer Amgueddfa Cymru, Llyfrgell Genedlaethol Cymru, Chwaraeon Cymru a Gyrfa Cymru. Er gwybodaeth, mae £3m o ostyngiad yn y gyllideb wrth gymharu â'r Gyllideb Derfynol o ganlyniad i ofyniad is ar gyfer Gyrfa Cymru. Caiff y gyllideb ei hadolygu'n rheolaidd a gwneir addasiadau yn y dyfodol mewn cyllidebau atodol.

4. Cyllid yr UE – goblygiadau

Rydym yn gwybod yn iawn am y problemau sy'n wynebu busnesau oherwydd bod y DU wedi gadael yr UE. Ymysg pethau eraill mae'r rhain wedi arwain at gostau ychwanegol, oedi, prinder staff, mynediad at rai nwyddau, yn ogystal â delio â mwy o waith papur ac archwiliadau ar y ffin sy'n gysylltiedig â symud nwyddau i mewn ac allan o'r UE. Rydym wedi bod yn gweithio'n agos gyda'n sefydliadau sy'n cynrychioli busnesau er mwyn deall y materion hyn yn ogystal â darparu cymorth drwy ein Rheolwyr Datblygu Busnes. Mae'r gyllideb hon yn cynnwys buddsoddi yn Busnes Cymru a'r Cynllun Gweithredu Allforio, sy'n dangos y camau ymarferol rydym yn eu cymryd i gefnogi allforwyr yng Nghymru. Bydd ein rhwydwaith o Gynghorwyr Masnach Ryngwladol pwrpasol yn parhau i ddarparu cyngor un-i-un i gwmnïau.

Bydd ein Fframweithiau Economaidd Rhanbarthol yn cael eu cyhoeddi cyn bo hir. Maent wedi cael eu cyd-ddatblygu a'u cyd-ddylunio gyda rhanddeiliaid yn y rhanbarthau. Bydd y Cyd-bwyllgorau Corfforedig a sefydlir yn 2022 yn sicrhau bod penderfyniadau'n cael eu gwneud a'u blaenoriaethu yn yr ardaloedd a'r rhanbarthau lleol, ac y byddant yn eu galluogi i ddatblygu eu cryfderau a'u cyfleoedd unigryw eu hunain ac i chwarae mwy o ran wrth ddyrannu cyllid a rheoli portffolios o brosiectau rhanbarthol penodol. Byddwn yn parhau i weithio gyda'n partneriaid i chwilio am gyfleoedd i fuddsoddi rhagor yn rhanbarthau Cymru.

5. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 a Gwariant ataliol

Yn y cyd-destun digynsail hwn, rydym yn dal i gael ein harwain gan bum ffordd o weithio Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 i wella sut rydym yn gwneud penderfyniadau. Rydym yn cydnabod yr angen i gydweithio â'n partneriaid ac i ddefnyddio ein hadnoddau ar y cyd yn effeithiol i gynllunio ar gyfer y dewisiadau anodd sydd o'n blaen.

Y Ddeddf yw'r glasbrint ar gyfer Cymru sy'n gadarn yn economaidd, yn gymdeithasol ac yn amgylcheddol. Uchelgais y llywodraeth hon yw cael cerrig milltir cenedlaethol newydd i sbarduno cydweithio a chydweithredu a bod yn fesur allweddol o gyflymder a graddfa'r newid sydd ei angen mewn nifer o feysydd allweddol.

Mae'r cynigion yn y gyllideb yn adlewyrchu fy ymrwymiad parhaus i warchod a blaenoriaethu buddsoddiadau sy'n cefnogi mesurau ataliol cymaint ag y bo modd. Mae'r penderfyniadau gwario wedi ystyried y ffordd orau o ddiwallu'r galw am wasanaethau ar hyn o bryd ac maent hefyd wedi canolbwyntio ar gefnogi ymyriadau. Mae'r dull ataliol hwn yn rhan bwysig o'n gwaith cynllunio, nawr ac yn y dyfodol.

Rydym yn gwneud popeth gallwn ni i gefnogi ein llwybr at adferiad, gan sicrhau bod y Gymru gryfach sy'n deillio o'r pandemig yn dal i roi gwerth ar gydraddoldeb. Dros y tair blynedd nesaf byddwn yn parhau i ddiogelu, ailadeiladu a datblygu ein gwasanaethau cyhoeddus, darparu ar gyfer pobl a chymunedau agored i niwed ar hyd a lled ein gwlad, buddsoddi yn ein treftadaeth a'n diwylliant cyfoethog, a buddsoddi mewn economi gryfach a gwyrddach. Dyna pam rydym wedi paratoi'r gyllideb eleni o gwmpas meysydd blaenoriaeth lle gall ein hadnoddau gael yr effaith fwyaf.

6. Cydraddoldeb, Cynaliadwyedd, y Gymraeg ac Ystyriaethau Demograffig

Dros y blynyddoedd diwethaf, rydym wedi mabwysiadu dull integredig o asesu effaith, yn ogystal ag ystyried effaith penderfyniadau a pholisïau ar lesiant cymdeithasol, economaidd, diwylliannol ac amgylcheddol, fel y nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru), sy'n dal yn sbardun pwysig sy'n llywio ein hystyriaethau ynghylch y Gyllideb.

Mae'r Gyllideb Ddrafft, a gyhoeddwyd ar 20 Rhagfyr 2021, yn nodi effeithiau ein penderfyniadau gwario, gan gynnwys tynnu sylw at benderfyniadau gwario sy'n effeithio'n uniongyrchol ar ein rhanddeiliaid. Mae hyn yn cael ei ategu gan yr Asesiad Effaith Integredig Strategol (SIIA), sy'n amlinellu'r dystiolaeth gyd-destunol sydd wedi cefnogi ein penderfyniadau gwario. Mae'r Asesiad Effaith Integredig Strategol hefyd yn cynnwys astudiaethau achos manylach ar effeithiau penderfyniadau gwario penodol, gan gynnwys ein hymrwymiad allweddol yn y Rhaglen Lywodraethu ynghylch Gwarant i Bobl Ifanc, sy'n rhaglen newydd.

Mae Grŵp Llywodraethu'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol tair gwlad yn sicrhau bod gweithgareddau sy'n ymwneud â datblygu ac adolygu'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol gyda chyflogwyr a rhanddeiliaid yn ceisio bod yn gynhwysol, yn gynrychioladol ac adlewyrchu amrywiaeth pedair gwlad y DU. Comisiynwyd archwiliad o'r system Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol o'r dechrau i'r diwedd i ganfod arferion da cyfredol a meysydd i'w gwella yn y system Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol sy'n ymwneud â chydarddoldeb ac amrywiaeth.

Mae'r polisi sy'n ymwneud â Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol yn mynnu y dylid ymgynghori ynghylch datblygu ac adolygu Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol gyda sampl gynrychiadol o gyflogwyr o bob rhan o'r DU a phob sector yng Nghymru, ac y dylai'r ymgynghoriad gynnwys asesiad o'r galw am gyfieithu i'r Gymraeg. Lle nodir bod angen, mae cyllid Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol Llywodraeth Cymru yn cefnogi'r gwaith o gyfieithu'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol i'r Gymraeg a sicrhau eu hansawdd, er mwyn sicrhau cywirdeb a chysondeb o ran terminoleg. Mae cyfieithu cywir yn bwysig gan fod Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol Cymru yn aml yn cyfrannu at gynnwys cymwysterau galwedigaethol a rhaglenni hyfforddi cyfrwng Cymraeg.

Wrth lunio ein cynlluniau, mae'r tueddiadau demograffig allweddol canlynol o'r adroddiad diweddaraf a gynhyrchwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol (ONS) ar [amcanestyniadau poblogaeth cenedlaethol \(sail-2018\)](#) wedi cael eu hystyried, ac yn awgrymu'r canlynol:

- Mae disgwyl i boblogaeth Cymru gynyddu 2.7% o 2018 i 3.22 miliwn erbyn 2028, a 3.7% i 3.26 miliwn erbyn 2043. Mae disgwyl i nifer y plant dan 16 oed ostwng 4.7% i 536,300 rhwng 2018 a 2028.
- Mae disgwyl i nifer y bobl rhwng 16 a 64 oed gynyddu 0.2% i 1,927,700 rhwng 2018 a 2028.
- Mae disgwyl i nifer y bobl 65 oed a hŷn gynyddu 16.3% i 758,600 rhwng 2018 a 2028.
- Mae disgwyl i nifer y bobl 75 oed a hŷn gynyddu 29.3% i 378,100 rhwng 2018 a 2028.

*Bydd y Swyddfa Ystadegau Gwladol yn cyhoeddi amcanestyniadau poblogaeth cenedlaethol wedi'u diweddarau ar gyfer Cymru (sail-2020) ar 12 Ionawr 2022. Mae amcanestyniadau poblogaeth yn amcanestyniadau ar sail tueddiadau sy'n darparu

amcangyfrifon o faint y boblogaeth yn y dyfodol, ac maent yn seiliedig ar dybiaethau am enedigaethau, marwolaethau a mudo. Yn gyffredinol mae'r tybiaethau'n seiliedig ar dueddiadau yn y gorffennol. Felly, nid yw'r amcanestyniadau hyn yn darparu ar gyfer effeithiau polisïau llywodraeth ganolog neu leol na newidiadau mewn amgylchiadau economaidd ar lefelau poblogaeth, dosbarthiad a newid yn y dyfodol.

Yn ôl ystadegau diweddaraf [Tlodi Incwm Cymharol](#) ar gyfer y cyfnod o 3 blynedd hyd at fis Mawrth 2020.

- Rhwng 2017-18 a 2019-20, roedd 23% o holl bobl Cymru yn byw mewn tlodi incwm cymharol. Mae canran y bobl sy'n byw mewn tlodi incwm cymharol wedi bod yn gymharol sefydlog yng Nghymru ers dros 15 mlynedd.
- Yng Nghymru, roedd 31% o blant yn byw mewn tlodi incwm cymharol yn 2017 i 2020. Mae'r ffigur hwn wedi cynyddu o 28% a gofnodwyd y llynedd ac mae'n gynydd o 2 bwynt canran ar sail y data heb ei dalgrynnu.
- Rhwng 2017 a 2020, roedd 22% o oedolion Cymru o oedran gweithio yn byw mewn tlodi incwm cymharol.
- Gostyngodd canran y pensiynwyr mewn tlodi incwm cymharol 1 pwynt canran am yr ail gyfnod yn olynol yn dilyn cynnydd graddol ers tua 2013. Roedd 18% o bensiynwyr Cymru yn byw mewn tlodi incwm cymharol rhwng 2017 a 2020.
- Roedd pobl mewn tai rhent cymdeithasol yn fwy tebygol o fod mewn tlodi incwm cymharol (sef 48%) na'r rheini mewn tai rhent preifat (41%) neu dai yn eiddo i berchen-feddianwyr (13%).
- Roedd 73% o blant sy'n byw mewn aelwyd heb waith mewn tlodi incwm cymharol o'i gymharu â 25% a oedd yn byw mewn aelwyd gyda gwaith yn 2017 i 2020.
- Aelwydydd unig riant oedd y math o deulu a oedd yn fwyaf tebygol o fod mewn tlodi incwm cymharol (sef 46%). Roedd 30% o bobl mewn aelwydydd un fenyw heb blant yn byw mewn tlodi incwm cymharol.
- Yn y gorffennol, roedd y rhan fwyaf o bobl a oedd yn byw mewn tlodi incwm cymharol yn byw mewn aelwydydd a oedd yn cynnwys plant. Fodd bynnag, mae'r patrwm bellach yn llai clir gyda chyfran debyg o'r rheini sy'n byw mewn tlodi incwm cymharol yn byw mewn aelwydydd gyda phlant a heb blant.
- Ar gyfer y cyfnod rhwng 2015-16 a 2019-20 (pum mlynedd ariannol ar gyfartaledd) roedd 29% o debygolrwydd y byddai pobl o aelwydydd lle mae'r penteulu yn dod o grŵp ethnig heb fod yn wyn yn byw mewn tlodi incwm cymharol. Mae hyn yn cymharu â thebygolrwydd o 24% ar gyfer aelwydydd lle mae'r penteulu yn dod o grŵp ethnig gwyn.
- Yn y cyfnod diweddaraf (2017-18 i 2019-20): Roedd 38% o blant mewn teulu lle'r oedd gan rywun anabledd yn byw mewn tlodi incwm cymharol, o'i gymharu â 26% o'r rheini a oedd yn byw mewn teuluoedd lle nad oedd neb yn anabl. Roedd 31% o oedolion o oedran gweithio a oedd mewn teulu lle'r oedd gan rywun anabledd yn byw mewn tlodi incwm cymharol, o'i gymharu â 18% o'r rheini mewn teuluoedd lle nad oedd neb yn anabl.

7. Effaith ar Amddifadedd a Thlodi

Yn yr Uwchgynhadledd Economaidd ym mis Hydref 2021, amlinellais ein huchelgais i symud ein heconomi ymlaen wrth inni ymdrechu i sicrhau Cymru gryfach, decach a gwyrddach. Ymunodd Cydffederasiwn Diwydiant Prydain, Cyngres Undebau Llafur Cymru, y Ffederasiwn Busnesau Bach a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru â'r Uwchgynhadledd, a dechreuodd sgwrs am sut gallwn ni gydweithio ar gyfer adferiad tîm Cymru sy'n cael ei adeiladu gan bob un ohonom. Bydd cefnogi economïau lleol

cryfach yn hanfodol i'r gwaith o fynd i'r afael â thlodi. Rydym yn ceisio denu rhagor o bobl i fyw ac i weithio yng Nghymru, sy'n gallu mynd i'r afael â'r risgiau a ddaw gyda gostyngiad yng nghyfran y boblogaeth o oedran gweithio. Byddwn yn datblygu cynnig cydlynol a gafaelgar ac yn edrych ar ragor o gyfleoedd i gadw graddedigion, ac yn rhoi cefnogaeth i fusnesau newydd er mwyn hybu twf rhagor o gwmnïau sydd wedi'u lleoli yng Nghymru.

8. CYLLIDBAU ECONOMI

Mae dadansoddiad manwl yn ôl gweithgarwch Llinell Wariant yn y Gyllideb (BEL) yn cael ei egluro yn yr adrannau canlynol.

Mae'r £204.271m o fuddsoddiad mewn adnoddau dros dair blynedd yn cael ei grynhoi yn y tabl canlynol:

TABL 5 – BUDDSODDIAD MEWN ADNODDAU								
Maes Busnes	Cyllideb Derfynol 2021-22 £'000	Newid £'000	Cyllideb Ddrafft 2022-23 £'000	Newid £'000	Cyllideb Ddrafft Ddangosol 2023-24 £'000	Newid £'000	Cyllideb Ddrafft Ddangosol 2024-25 £'000	Cyfanswm £'000
Busnes a Datblygiad Economaidd Rhanbarthol (gan gynnwys Datblygu Polisi Strategaeth a Gwyddorau Bywyd) **	9,298	3,000	12,298	(1,750)	10,548	-	10,548	33,394
Busnes Cymru (gan gynnwys Entrepreneuriaeth a Mentrau Cymdeithasol) **	17,116	-	17,116	9,443	26,559	(4,096)	22,463	66,138
Y Cymoedd Technoleg	2,250	-	2,250	(225)	2,025	-	2,025	6,300
Tasglu'r Cymoedd	100	-	100	-	100	-	100	300
Allforio, Masnach a Mewnfuddsoddi	4,692	-	4,692	-	4,692	-	4,692	14,076
Y Ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus Digidol	4,900	(4,900)	-	-	-	-	-	-
Datblygu Seilwaith Strategol	990	(990)	-	-	-	-	-	-
Seilwaith Eiddo	4,026	2,842	6,868	-	6,868	-	6,868	20,604
Cymru Iach ar Waith	831	-	831	(268)	563	-	563	1,957
Rhaglenni a Gwasanaethau Corfforaethol	861	-	861	-	861	-	861	2,583
Digwyddiadau Busnes Strategol a Chyfathrebu	200	-	200	-	200	-	200	600
Arloesi ym myd Busnes	604	-	604	-	604	(304)	300	1,508
Gwyddoniaeth	1,350	-	1,350	-	1,350	-	1,350	4,050
Twristiaeth	11,962	-	11,962	(1,200)	10,762	-	10,762	33,486
Digwyddiadau Cymru	4,718	-	4,718	-	4,718	-	4,718	14,154
Cymorth Rhaglen	1,707	-	1,707	-	1,707	-	1,707	5,121
Cyfanswm yr Adnoddau	65,605	(48)	65,557	6,000	71,557	(4,400)	67,157	204,271

*** Cyllideb Derfynol 2021-22 – Mae gweithgarwch Busnes a Datblygiad Economaidd Rhanbarthol a Busnes Cymru wedi'i ailddatgan i adlewyrchu cyllidebau cyfunol er mwyn eu cymharu*

Newidiadau yn y Gyllideb

Mae gostyngiad bach yn 2022-23, wrth gymharu â chyllideb Derfynol 2021-22, oherwydd aliniad y portffolios newydd: MEG Newid Hinsawdd – trosglwyddiadau i mewn Sain Tathan £2.842m a throsglwyddiadau allan Datblygu Seilwaith Strategol £0.990m a Gwasanaethau Cyhoeddus Digidol £4.9m. Mae hyn yn cael ei wrthbwysu gan y dyraniad ychwanegol o £3m ar gyfer Arfor.

Yn 2023-24, mae dyraniad pellach o £1m ar gyfer Arfor a £5m ar gyfer Busnes Cymru. Mae hyn yn cael ei wrthbwysu gan gyllidebau sydd wedi cael eu hailflaenoriaethu (busnes a datblygu rhanbarthol £2.050m; Gwyddorau Bywyd £0.7m; y Cymoedd Technoleg £0.225m; Cymru Iach ar Waith £0.268m a Thwristiaeth £1.2m) yn dilyn asesiad o ofnion y gyllideb o £4.443m a gafodd ei haildyrannu i ailgyflenwi incwm yr UE yn Busnes Cymru.

Yn 2024-25, mae arbediad pellach o £0.304m ar ôl cau Corff Cyfryngol ar gyfer rhaglenni Ewropeaidd, a gostyngiad o £4.096m i reoli'r gyllideb sydd ar gael ar gyfer Busnes Cymru.

Mae'r buddsoddiad cyfalaf o £230.730m dros dair blynedd a gefnogir gan yr adolygiad cwbl gynhwysfawr yn cael ei grynhoi yn y tabl canlynol:

TABL 6 - CYLLIDEBAU CYFALAF YR ECONOMI					
Maes Busnes	Cyllideb Derfynol 2021-22 £'000	Cyllideb Ddrafft 2022-23 £'000	Cyllideb Ddrafft Ddangosol 2023-24 £'000	Cyllideb Ddrafft Ddangosol 2024-25 £'000	Cyfanswm y Gyllideb £'000
Busnes a Datblygiad Economaidd Rhanbarthol (gan gynnwys Gwyddorau Bywyd)	40,801	27,230	23,850	18,650	69,730
Tasglu'r Cymoedd	9,000	-	-	-	-
Y Cymoedd Technoleg	7,750	5,000	5,000	5,000	15,000
Datblygu Seilwaith Strategol	4,200	-	-	-	-
Seilwaith Eiddo	8,386	10,000	10,000	10,000	30,000
Bargeinion Dinesig a Bargeinion Twf	-	22,000	22,000	22,000	66,000
Arloesi ym myd Busnes	4,066	5,000	5,000	10,000	20,000
Gwyddoniaeth	4,874	5,000	5,000	5,000	15,000
Twristiaeth	7,670	5,000	5,000	5,000	15,000
Cyfanswm	86,747	79,230	75,850	75,650	230,730

Busnes a Datblygu Rhanbarthol

Mae'r gyllideb adnoddau'n cefnogi partneriaethau, gwaith ymgysylltu a mentrau i ddatblygu uchelgeisiau'r Genhadaeth Economaidd, [Y Genhadaeth](#), a chyflogadwyedd ar gyfer twf cynhwysol ac adeiladu'r economi ar gyfer cynaliadwyedd hirdymor.

Mae £69.730m o gyllid cyfalaf ar gael ar gyfer Cronfa Dyfodol yr Economi a datblygiadau strategol eraill i gefnogi busnesau. Gellir dyrannu cyfalaf Trafodiadau Ariannol ychwanegol yn y Gyllideb Derfynol. Mae Banc Datblygu Cymru hefyd yn gwella gallu busnesau yng Nghymru i gael gafael ar gyllid, ac mae'n cefnogi'r gwaith o greu a diogelu swyddi gyda Chronfeydd dynodedig sy'n ceisio datgloi potensial yn economi Cymru drwy gynyddu faint o

gyllid cynaliadwy ac effeithiol sydd ar gael yn y farchnad. Ceir diweddariad yn adrannau 10.1 a 10.2.

Busnes Cymru

Mae cyfanswm y gyllideb, sef £661.138m dros dair blynedd, yn cefnogi entrepreneuriaeth ieuenctid a'r gwarant i bobl ifanc, busnesau newydd, microfusnesau, busnesau bach a chanolig, hyrwyddwyr anabledd, menter gymdeithasol ac arferion busnes cyfrifol. Mae'r gwasanaethau'n cefnogi'r rheini sydd â rhwystrau cudd a bydd cymorth wedi'i dargedu yn parhau i gael ei ddarparu i gefnogi entrepreneuriaid benywaidd ac ifanc a grwpiau BAME. Mae'r gyllideb hefyd yn cynnwys darparu £3m ar gyfer yr economi sylfaenol, gan alluogi swyddi wrth galon cymunedau lleol ar draws sectorau fel gofal a gwasanaethau iechyd; bwyd; tai; ynni; twristiaeth; adeiladu ac adwerthu. Mae rhagor o fanylion ar gael yn adran 10.6.

Y Cymoedd Technoleg

Mae'r fenter hon yn ymrwymo £100m dros 10 mlynedd i greu 1,500 o swyddi cynaliadwy sy'n canolbwyntio ar Flaenau Gwent a'r cyffiniau drwy fanteisio ar gyfleoedd sy'n deillio o'r pedwerydd chwyldro diwydiannol, gan hybu mabwysiadu technolegau digidol a datblygu technolegau uwch gwerth uchel sy'n cefnogi diwydiannau arloesol. Yn fwyaf diweddar, cyhoeddwyd buddsoddiadau sy'n cefnogi'r Genhadaeth: [Gweithdy roboteg](#) a [Resilientworks](#).

Tasglu'r Cymoedd

Mae'r cynllun yn cynnal cyllideb refeniw flynyddol o £0.1m. Cafodd y rhaglen gyfalaf i gyflawni Ein Cymoedd, Ein Dyfodol ei hymestyn i 2021-22 a bydd yn cael ei gwreiddio yn y gwaith o ddatblygu rhaglenni yn y dyfodol.

Allforio, Masnach a Mewnfuddsoddi

Cyhoeddwyd y Cynllun Gweithredu Allforio ar 15 Rhagfyr 2020: [Datganiad ysgrifenedig](#). Bydd y gyllideb o £14.076m dros dair blynedd yn buddsoddi mewn gwasanaethau i helpu allforion ac mae'n cydnabod gwerth Cymru fel gwlad fasnachu. Mae rhagor o fanylion ar gael yn adran 10.15.

Seilwaith Eiddo

Mae'r Genhadaeth yn atgyfnerthu pwysigrwydd sicrhau bod digon o safleoedd ac adeiladau cyflogaeth ar gael er mwyn sicrhau mantais gystadleuol o ran denu, cadw a thyfu busnesau yng Nghymru. Mae'r gyllideb refeniw o £20.064m dros dair blynedd yn sicrhau bod Gweinidogion Cymru yn cyflawni eu rhwymedigaethau cyfreithiol a statudol fel landlordiaid a pherchnogion tir wrth reoli'r portffolio eiddo datblygu economaidd, gan gynnwys rheoli Sain Tathan a'r taliadau unedol o dan gynllun Menter Cyllid Preifat Rhodfa Lloyd George. Ategir y gyllideb gan incwm arall, yn bennaf derbyniadau rhent ac elw o waredu tir ac adeiladau.

Mae'r gyllideb cyfalaf o £30m dros y tair blynedd nesaf yn cael ei hategu gan oddeutu £10m y flwyddyn o dderbyniadau o werthu tir ac eiddo. Mae hyn yn golygu bod modd darparu safleoedd ac adeiladau modern sy'n gallu bodloni amserlenni deiliadaeth cwmnïau er mwyn rhoi mantais gystadleuol wirioneddol i Gymru dros leoliadau eraill. Bydd pob prosiect masnachol adeiladu uniongyrchol a gyflawnir yn anelu at gyrraedd safon carbon Sero Net o ran defnydd, a bydd Polisi Adeiladau Cynaliadwy Llywodraeth Cymru yn berthnasol i brosiectau a gyflwynir mewn partneriaeth ag eraill.

Bargeinion Dinesig

Mae'r bargeinion dinesig a thwf yng Nghymru yn gytundebau buddsoddi tair ffordd hirdymor (15-20 mlynedd) rhwng Llywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU ac (ar y cyd) yr awdurdodau

lleol ym mhob un o'r pedwar rhanbarth i gyflawni twf economaidd rhanbarthol sy'n para. Mae tair borgen ar waith yng Nghymru – Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, Dinas-Ranbarth Bae Abertawe a Gogledd Cymru. Mae disgwyl i Gytundeb y Fargen Derfynol ar gyfer Canolbarth Cymru gael ei lofnodi yn y Flwyddyn Newydd.

Mae'r Gyllideb Ddrafft yn cynnwys darpariaeth ar gyfer dim ond Prifddinas-Ranbarth Caerdydd – £22m yn 2022-23. Mae Llywodraeth Cymru yn ystyried opsiynau ar gyfer ailbroffilio ei chyfraniad at y cyllid ar gyfer bargeinion Bae Abertawe a Gogledd Cymru ar ôl i Lywodraeth y DU gyhoeddi y byddai'n cyflymu ei chyfraniad at y bargeinion hyn er mwyn darparu'r cyllid dros ddeng mlynedd yn hytrach na 15 mlynedd. Bydd y cynlluniau cyllideb ar gyfer bargeinion Bae Abertawe a Gogledd Cymru, ac ar gyfer cytundeb Canolbarth Cymru maes o law, yn cael eu hegluro ar ôl ystyried yr opsiynau.

Mae pob llywodraeth yn cyfrannu cyllid at fargeinion Cymru bob blwyddyn. Yr awdurdodau lleol perthnasol, gan weithio gyda'i gilydd fel rhanbarth, sy'n penderfynu sut mae defnyddio'r cyllid dros oes eu borgen – ynghyd â buddsoddiad o'u cyllidebau eu hunain, gan gyrrff cyhoeddus eraill a chan y sector preifat – i gyflawni'r canlyniadau a nodir yng nghytundebau'r fargen a'r achosion busnes cymeradwy.

Cyllidebau Corfforaethol

Mae cyllideb **Cymru Iach ar Waith** o £1.957m dros dair blynedd yn cyflawni mentrau yn y gweithle sy'n cefnogi'r uchelgeisiau iach ac egniol a nodwyd yn y Rhaglen Lywodraethu. Mae'r cyllid yn cynnwys rhaglen Amser i Newid Cymru Mind Cymru, sy'n herio agweddau ac ymddygiad negyddol yn y gweithle at broblemau iechyd meddwl. Mae'r gyllideb o 2023-24 ymlaen yn cynnwys arbediad disgwyledig ar sail gweithgarwch cyfredol.

Mae cyllideb flynyddol y **Rhaglenni Corfforaethol**, o £2.583m dros dair blynedd, yn cynnwys gwariant y system rheoli cysylltiadau cwsmeriaid busnes a darpariaeth ar gyfer adolygiadau.

Mae'r gyllideb Cyfathrebu o £0.2m bob blwyddyn yn cefnogi digwyddiadau busnes ac ymgysylltu strategol.

Arloesi ym myd Busnes

Mae'r Genhadaeth yn cynnwys ymrwymiad clir i barhau â'r cymorth ariannol ar gyfer cynlluniau Ymchwil, Datblygu ac Arloesi, cyfres SMART o raglenni, Rhaglen Sbarduno Arloesedd y Fenter Ymchwil Busnesau Bach a Rhaglen Cefnogi Arloesedd ac Ymchwil Gydweithredol. Nodir y daw'r rhaglenni Ewropeaidd i ben yn 2022-23, ac ar hyn o bryd mae £20m o gyfalaf wedi'i gynllunio ar gyfer y tair blynedd olaf nesaf. Ceir diweddariad yn adran 10.17.

Gwyddoniaeth

Mae'r gyllideb refeniw o £4.050m dros dair blynedd yn cynnwys ailsefydlu rhaglen grant newydd yr Academi Wyddoniaeth Genedlaethol a luniwyd i gefnogi astudiaethau a gweithgareddau STEM, ac i hyrwyddo dewisiadau gyrfa mewn gwyddoniaeth ar hyd a lled Cymru. Mae'r gyllideb hon hefyd yn cyfrannu at Swyddfa Llywodraeth Cymru ar gyfer hyrwyddo Gwyddoniaeth a gweithgareddau ymgysylltu, gan gynnwys seminarau ymgysylltu â rhanddeiliaid, arolygon agwedd y cyhoedd at Wyddoniaeth, Wythnos Gwyddoniaeth Prydain, Gwyddoniaeth yn y Senedd, Gwobrau Arloesedd CBAC a CREST, Medalau LSW, adolygiadau perfformiad gwyddoniaeth a gomisiynwyd a hyrwyddo amrywiaeth a chydardoldeb rhwng y rhywiau mewn ymchwil ac arloesi a STEM.

Mae'r gyllideb gyfalaf o £15m yn parhau â'r rhaglen Sêr Cymru gydnabyddedig sy'n helpu i fanteisio i'r eithaf ar effeithiau manteisiol arbenigedd ymchwil, cyfleusterau arloesi arbenigol a'r cyflenwad o ymchwilwyr dawnus. Mae'r rhaglen hon (a gafodd ei henwi gan Lywodraeth Cymru ym mis Tachwedd 2021 fel un o'r pum blaenoriaeth ymchwil, datblygu ac arloesi) eisoes wedi helpu i adeiladu dyfnder o ymchwilwyr a seilwaith gwyddoniaeth yng Nghymru nad oedd yn bodoli o'r blaen, ac mae wedi cyfrannu at wella perfformiad gwyddoniaeth ac ymchwil Cymru dros y degawd diwethaf.

Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn adran 10.17.

Twristiaeth

Mae'r £33.486m o fuddsoddiad i ddatblygu ac i farchnata twristiaeth yn cyd-fynd â'r cynllun adfer [Dewch i Lunio'r Dyfodol](#) i helpu'r sector i ddod drwy'r pandemig. Mae'r cynllun adfer wedi cael ei gynllunio i ddod yn ôl at ein strategaeth tymor hirach gyffredinol - [Croeso i Gymru-Blaenoriaethau i'r Economi Ymwelwyr 2020-2025](#) i gynyddu twristiaeth er budd Cymru, gan gyflawni manteision economaidd, amgylcheddol a chymdeithasol. O 2023-24 ymlaen, bydd £1.2m o refeniw yn cael ei arbed ar sail asesiad o'r cynlluniau marchnata a'r ailflaenoriaethu i gefnogi Busnes Cymru, y bydd colli incwm yr UE yn effeithio arno.

Y buddsoddiad cyfalaf blynyddol arfaethedig o £5m mewn profiadau o ansawdd uchel i ymwelwyr a chronfa Y Pethau Pwysig ar gyfer gwelliannau i seilwaith twristiaeth ar raddfa fach. Mae'r dyraniad hwn ar gael ochr yn ochr â Chronfa Buddsoddi mewn Twristiaeth yng Nghymru sydd werth £50m, ac sy'n cael ei darparu mewn partneriaeth â Banc Datblygu Cymru.

Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn adran 10.11.

Digwyddiadau Cymru

Bydd y gyllideb flynyddol o £4.718m yn parhau i ddatblygu digwyddiadau sy'n cael eu cynnal yng Nghymru (chwaraeon, celfyddydau a busnes) gan barhau i gydnabod y cyfleoedd eithriadol sy'n cael eu cynnig gan ddigwyddiadau rhyngwladol enfawr, fel Cwpan y Byd 2030 a'r Tour de France, a sicrhau manteision a gwaddol cymdeithasol, economaidd a diwylliannol go iawn yn unol â blaenoriaethau Llywodraeth Cymru. Byddwn yn parhau i geisio cael amrediad daearyddol a thymhorol llawn o ddigwyddiadau o Fôn i Fynwy. Bydd hyn yn cynnwys cefnogi'r gwaith o ddatblygu seilwaith sy'n berthnasol i ddigwyddiadau, a chefnogi sector cryf a chynaliadwy i dyfu yng Nghymru drwy fuddsoddi mewn sgiliau a datblygu'r gadwyn gyflenwi.

Cymorth Rhaglen

Mae'r gyllideb flynyddol o £1.7m yn cyflawni gweithrediadau Cymorth Technegol Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru a ariennir gan yr UE.

9. CYLLIDBAU SGILIAU

Mae'r £664.531m o fuddsoddiad mewn adnoddau dros dair blynedd yn cael ei grynhoi yn y tabl canlynol:

TABL 7 – CYLLIDBAU ADNODDAU SGILIAU A CHYFLOGADWYEDD								
Maes Busnes	Cyllideb Derfynol 2021-22 £'000	Newid £'000	Cyllideb Ddrafft 2022-23 £'000	Newid £'000	Cyllideb Ddrafft Ddangosol 2023-24 £'000	Newid £'000	Cyllideb Ddrafft Ddangosol 2024-25 £'000	Cyfanswm £'000
Prentisiaethau	113,533	3,500	117,033	5,000	122,033	5,000	127,033	366,099

Cyflogadwyedd (gan gynnwys Gwarant i Bobl Ifanc) – yn cydgrynhoi sgiliau Marchnata a Gyrfa Cymru	70,936	20,000	90,936	(5,000)	85,936	14,400	100,336	277,208
Cyflogadwyedd (gan gynnwys Gwarant i Bobl Ifanc)	1,400	-	1,400	-	1,400	-	1,400	4,200
Cymunedau am Waith	9,972	(6,000)	3,972	5,000	8,972	(5,000)	3,972	16,916
Cymunedau am Waith - Nad yw'n arian parod	36	-	36	-	36	-	36	108
Cyfanswm yr Adnoddau	195,877	17,500	213,377	5,000	218,377	14,400	232,777	664,531

Newidiadau yn y Gyllideb

Mae cynnydd yn 2022-23, wrth gymharu â Chyllideb Derfynol 2021-22, o ganlyniad i symleiddio Llinellau Gwarant yn y Gyllideb yn y gweithgaredd sgiliau: Uno Llinell Wariant Gyrfa Cymru, Llinell Wariant Marchnata a Llinell Wariant Polisi Sgiliau o fewn y Llinell Wariant newydd ar gyfer Cyflogadwyedd (gan gynnwys Gwarant i Bobl Ifanc) – Mae hyn yn cael ei wrthbwysu gan y dyraniad ychwanegol o £20m ar gyfer Gwarant i Bobl Ifanc a £20m i Brentisiaethau ac addasiad llinell sylfaen o £16.5m o'r Llinell Wariant Prentisiaethau oherwydd un dyraniad o gronfa wrth gefn Covid Cymru yn y flwyddyn ariannol diwethaf.

Yn 2023-24, mae dyraniad pellach o £5m ar gyfer Gwarant i Bobl Ifanc a £5m ar gyfer Prentisiaethau. Mae hyn yn cael ei wrthbwysu gan £10m o ailflaenoriaethu cyllideb i gefnogi colli incwm yr UE ar gyfer Busnes Cymru a Cymunedau am Waith.

Yn 2024-25, mae dyraniad pellach o £5m ar gyfer Gwarant i Bobl Ifanc a £5m ar gyfer Prentisiaethau.

Prentisiaethau

Mae'r gyllideb refeniw o £366.099m dros dair blynedd yn cefnogi'r gwaith o ddarparu'r rhaglen brentisiaethau i gyflogwyr a'u gweithwyr, gyda blaenoriaeth benodol i recriwtiaid newydd, ar hyd a lled Cymru. Mae rhagor o fanylion ar gael yn adran 10.19.

Cyflogadwyedd (gan gynnwys Gwarant i Bobl Ifanc)

Mae £277m o gyllideb refeniw Cyflogadwyedd (gan gynnwys Gwarant i Bobl Ifanc) dros dair blynedd yn ariannu'r gwaith o ddatblygu a chyflwyno strategaethau, polisiâu a rhaglenni sy'n helpu pobl i gael gafael ar waith, dychwelyd i waith a symud ymlaen yn y gwaith drwy gymorth sgiliau a hyfforddiant; gan ategu nifer o ymrwymadau allweddol y Rhaglen Lywodraethu. Mae hefyd yn hwyluso ymateb uniongyrchol i helpu busnesau unigol i dyfu drwy ddatblygu'r gweithlu ac mae'n darparu atebion ehangach, sy'n canolbwyntio ar y sector ac sy'n cael eu harwain gan gyflogwyr, i ymateb i anghenion sgiliau a nodwyd ym meysydd blaenoriaeth Llywodraeth Cymru sy'n bwysig i economi Cymru.

Gall cymorth sgiliau a chyflogadwyedd ddatblygu'r nodau hyn drwy ganolbwyntio buddsoddiad ac ymyriadau ar y rheini nad ydynt yn cael eu cynrychioli'n deg yn y farchnad lafur ac sy'n wynebu anfantais ac annhegwch o ran cael sgiliau, cymwysterau a chyflogaeth. Bydd hyn yn helpu i ddileu'r bwloch rhwng y gyfradd gyflogaeth yng Nghymru a'r

DU erbyn 2050, gan ganolbwyntio ar waith teg a chynyddu cyfranogiad grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol yn y farchnad lafur.

Mae'r Llinell Wariant yn y Gyllideb hefyd yn ariannu Gyrfa Cymru sy'n darparu gwasanaeth cenedlaethol, diduedd a dwyieithog sy'n rhoi gwybodaeth, cyngor ac arweiniad ar yrfaedd i bobl o bob oed yng Nghymru. Yn ogystal â'r gyllideb refeniw, mae cyllideb dibrisiant nad yw'n arian parod o £1.4m.

Y Rhaglen Cymunedau am Waith

Mae'r gyllideb refeniw o £16m dros dair blynedd yn cefnogi'r rhaglen Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth a Cymunedau am Waith. Mae Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth yn brosiect gwerth £21.5m sy'n cael ei ariannu ar y cyd gan Gronfa Gymdeithasol Ewrop a Llywodraeth Cymru, gan weithio mewn partneriaeth â'r Adran Gwaith a Phensiynau.

Mae Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth yn targedu rhieni 25 oed a hŷn sy'n economaidd anweithgar, a rhieni 16-24 oed nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant (NEET). Dyma'r garfan sydd hefyd yn dod o dan y Gwarant Ieuencid. Gofal plant yw'r prif rwystr i'r holl rieni sy'n cofrestru ar Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth rhag manteisio ar gyfleoedd addysg, cyflogaeth neu hyfforddiant. Mae bron i 95% o'r rhieni sy'n ymuno â'r rhaglen Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth yn fenywod. Hyd at ddiwedd mis Tachwedd 2021, mae Rhieni, Gofal Plant a Chyflogaeth wedi cefnogi 6,643 o bobl (gan gynnwys 398 o bobl anabl a 202 o bobl o Gymunedau Du, Asiaidd ac Ethnig Lleiafrifol) ac wedi helpu 2,939 o bobl i gael gwaith, (gyda 124 o'r rhain yn bobl anabl ac 81 yn perthyn i Gymunedau Du, Asiaidd ac Ethnig Lleiafrifol).

Mae Cymunedau am Waith yn rhaglen gwerth £102m sy'n cael ei hariannu ar y cyd gan Gronfa Gymdeithasol Ewrop a Llywodraeth Cymru, gan weithio mewn partneriaeth â'r Adran Gwaith a Phensiynau, Awdurdodau Lleol a Mudiadau Gwirfoddol. Mae'n cefnogi pobl sy'n economaidd anweithgar ac yn ddi-waith yn y tymor hir, gan ganolbwyntio ar ddau grŵp gwahanol – pobl 25 oed a hŷn; a phobl ifanc 16-24 oed nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant (NEET). Caiff hyn ei ariannu o Linell Wariant Cymunedau am Waith yn y Gyllideb, ac mae £3.972 o gyllideb ar gyfer 2022-23.

Mae Cymunedau am Waith yn darparu dull gweithredu cymunedol sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn, gan gynnig cymorth cyfannol i fynd i'r afael ag amrywiaeth o rwystrau cymhleth sy'n wynebu'r rheini sy'n cymryd rhan yn y rhaglen. Hyd at ddiwedd mis Hydref 2021, mae'r rhaglen wedi cefnogi 33,373 o bobl (gan gynnwys 3,735 o bobl anabl a 2,144 o bobl o Gymunedau Du, Asiaidd ac Ethnig Lleiafrifol) ac wedi helpu 13,872 o bobl i gael gwaith, (gyda 1,053 o'r rhain yn bobl anabl ac 1,010 yn perthyn i Gymunedau Du, Asiaidd ac Ethnig Lleiafrifol).

Mae Llinell Sylfaen y Llinell Wariant hon yn y Gyllideb £6m yn is wrth gymharu â'r gyllideb derfynol, oherwydd y cyllid a gafwyd o gronfa wrth gefn Covid yn y flwyddyn ariannol diwethaf. Mae'r gyllideb yn codi £5m yn 2023-24 i helpu ar ôl colli incwm yr UE, ond mae'r llinell sylfaen yn cael ei hadfer i lefelau cyllid yn 2022-23 ar gyfer y flwyddyn ariannol olaf, ond bydd yn flaenoriaeth ar gyfer unrhyw gyllid ychwanegol a fydd ar gael.

TABL 8 – CYLLIDEBAU CYFALAF SGILIAU A CHYFLOGADWYEDD					
Maes Busnes	Cyllideb Derfynol 2021-22 £'000	Cyllideb Ddrafft 2022-23 £'000	Cyllideb Ddrafft Ddangosol 2023-24 £'000	Cyllideb Ddrafft Ddangosol 2024-25 £'000	Cyfanswm y Gyllideb £'000

Cyflogadwyedd (gan gynnwys Gwarant i Bobl Ifanc)	-	1,920	2,000	2,000	5,920
Cyfanswm	-	1,920	2,000	2,000	5,920

Mae'r buddsoddiad mewn cyfalaf o £5.9m dros dair blynedd yn cefnogi gweithgarwch Gyrfu Cymru. Mae Gyrfu Cymru yn is-gwmni sydd o dan berchnogaeth Llywodraeth Cymru. Bydd y gyllideb gyfalaf yn cefnogi strategaeth ystadau'r sefydliad i gyd-fynd â [Cymru'r Dyfodol: Y Cynllun Cenedlaethol 2040](#). Bydd datblygiad amgylcheddol strategol a chynaliadwyedd yn cael eu cynnwys yn y strategaeth ofodol newydd, gan ganolbwyntio ar y meysydd twf cenedlaethol a rhanbarthol drwy fabwysiadu'r dull gweithredu 'Canol trefi yn gyntaf'.

10. ECONOMI – DIWEDDARIADAU POLISI ALLWEDDOL

Mae gwybodaeth ychwanegol wedi cael ei darparu mewn ymateb i'r meysydd penodol a amlygwyd gan y Pwyllgor fel a ganlyn:

10.1 Cymorth Busnes – Adfer ar ôl y pandemig

Ers mis Ebrill 2020, mae Llywodraeth Cymru wedi darparu dros £2.6bn i gefnogi busnesau Cymru, yn bennaf drwy'r Gronfa Cadernid Economaidd, mewn pecyn sydd wedi cael ei ddylunio i ategu ac i adeiladu ar y cymorth a ddarperir gan Lywodraeth y DU. Nid yw cynllun y gyllideb yn cynnwys unrhyw gyllid adfer ychwanegol.

Yn 2021-22 roedd Llywodraeth Cymru wedi darparu pecyn gwerth £35m i helpu busnesau bach a chanolig yng Nghymru i ail-lansio, i ddatblygu, i ddatgarboneiddio ac i dyfu i helpu i sbarduno adferiad economaidd Cymru. Bydd y cyllid yn cefnogi dros 1,000 o fusnesau, yn helpu i greu 2,000 o swyddi newydd ac yn diogelu 4,000 o swyddi ychwanegol gyda grantiau o hyd at £50k ar gael. Bydd y cyllid hwn yn parhau i gefnogi busnesau i 2022-23.

Mae'r cyllid yn gyfle i roi hwb i'r economi a'i datblygu wrth inni ganolbwyntio ar greu dyfodol tecach, gwyrddach a ffyniannus i Gymru, a bydd yn cael ei dargedu'n benodol at fusnesau sydd â chynigion prosiect i wneud y canlynol:

- Canolbwyntio ar ddatgarboneiddio a'r argyfwng hinsawdd a fydd yn helpu Cymru i gyrraedd ei tharged allyriadau carbon sero net, sy'n ei rhwymo mewn cyfraith, erbyn 2050
- Datblygu uchelgeisiau'r Genhadaeth (gan gynnwys gwaith teg, sgiliau, diwydiant / gwasanaethau'r dyfodol, prentisiaethau a chydweithio â phrifysgolion a busnesau i gynnal talent graddedigion yng Nghymru)
- Helpu busnesau i gydweithio i gefnogi cadwyni cyflenwi lleol, gan gynnwys gwasanaethau danfon a logisteg lleol
- Ar ben hynny, mae'r gronfa'n ceisio darparu cymorth i'r ymateb i Covid o ran manau gwaith sydd wedi'u hawyru'n dda a'r gallu i weithio'n glyfar

Mae Busnes Cymru hefyd yn cefnogi busnesau drwy'r pandemig a'r adferiad drwy ddarparu gwybodaeth, arweiniad a chymorth uniongyrchol i entrepreneuriaid a busnesau yng Nghymru i'w helpu i gychwyn, i dyfu a ffynnu ac i ymateb i heriau allweddol fel y pandemig. Ar ben hynny, mae Tîm Arloesi Busnes Llywodraeth Cymru mewn sefyllfa i gefnogi busnesau ac entrepreneuriaid ar sail un-i-un ac un-i-lawer ar gyfer pob agwedd o ddatblygu cynnyrch, prosesau a gwasanaethau newydd.

Mae Banc Datblygu Cymru mewn sefyllfa dda i helpu busnesau Cymru drwy'r pandemig a'r adferiad ac i gael gafael ar y cyllid sydd ei angen arnynt i gychwyn, i gryfhau ac i dyfu.

Mae'n gallu darparu benthyciadau rhwng £1k a £10m, yn ogystal â chyllid mesanîn ac ecwiti; ac mae'n helpu busnesau i ddod o hyd i'r partner cyllid iawn i gael gafael ar gyllid preifat gyda'i gyllid bwlch ei hun pan fydd angen.

Cronfa Dyfodol yr Economi

Cafodd Cronfa Dyfodol yr Economi ei lansio ym mis Mai 2018, ac mae'n symleiddio ac yn rhesymoli nifer o gynlluniau cymorth ariannol a oedd eisoes ar gael. Fel rhagofyniad i gael cyllid, mae'n rhaid i'r ymgeiswyr fod wedi dangos cyfraniad at egwyddorion y Contract Economaidd.

Bydd disgwyl i fusnesau sy'n gofyn am gyllid gan Gronfa Dyfodol yr Economi gyfrannu at o leiaf un o'r pum Galwad i Weithredu, sy'n seiliedig ar yr egwyddor "rhywbeth am rywbeth" ac sy'n cefnogi'r busnesau hynny sy'n dymuno addasu i dyfu.

Dyma'r cynlluniau sy'n rhan o'r Gronfa ar hyn o bryd:

- Buddsoddiad Cyfalaf a chymorth i Greu Swyddi
- Ymchwil, Datblygu ac Arloesi (gan gynnwys SMART Cymru)
- Cynllun Diogelu'r Amgylchedd
- Cynllun Cymorth Buddsoddi mewn Twristiaeth/Cronfa Buddsoddi mewn Twristiaeth yng Nghymru
- Cyllid Cynhyrchu Creadigol
- Cronfa ad-daladwy ar gyfer Busnesau Bach a Chanolig

Ers ei lansio ym mis Mai 2018, mae 452 o gynigion sydd werth dros £107m wedi cael eu derbyn.

10.2 Datblygu Economaidd Rhanbarthol

Mae'r Cynllun Gweithredu ar yr Economi yn amlinellu'r sail ar gyfer dull rhanbarthol o ddatblygu economaidd ledled Cymru, gan gydnabod cyfleoedd unigryw rhanbarthau penodol a cheisio adeiladu arnynt er mwyn sicrhau gwell ffyniant i bawb, ar yr un pryd â mynd i'r afael â'r rhwystrau sy'n atal hyn.

Ers penodi'r Prif Swyddogion Rhanbarthol a'u timau, rydym wedi ceisio meithrin cydweithio agosach a mwy effeithiol gyda'n partneriaid a'n rhanddeiliaid rhanbarthol. Mae hyn yn dwyn ffrwyth, a thrwy ymdrech gydweithredol gyda'n partneriaid allweddol ar draws y rhanbarthau rydym yn gwneud gwahaniaeth pendant i fusnesau ac i gymunedau ar draws holl ranbarthau Cymru. Fel llais y llywodraeth yn y rhanbarth a llais y rhanbarth yn y Llywodraeth, mae'r Prif Swyddogion Rhanbarthol a'u timau'n dylanwadu ar bolisiau a rhaglenni cenedlaethol ac yn cyfrannu atynt, yn ogystal â darparu cymorth wedi'i dargedu yn y gwahanol ranbarthau drwy'r cronfeydd ysgogi cyfalaf rhanbarthol a chymorth i fusnesau allweddol ar draws y rhanbarthau.

Bydd datblygu Fframweithiau Economaidd Rhanbarthol yn rhan hanfodol o'n hymrwymiad i fodel datblygu economaidd sydd â mwy o ffocws rhanbarthol - gan ddatblygu cryfderau unigryw ein rhanbarthau, cefnogi twf economaidd cynhwysol a chynaliadwy, a manteisio ar gyfleoedd i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau rhanbarthol a lleol, gan gyfrannu at nodau llesiant Cymru. Bwriad Fframweithiau Economaidd Rhanbarthol yw helpu i hyrwyddo cynllunio a darparu rhanbarthol cydweithredol ymysg partneriaid yn y sector cyhoeddus, y sector preifat a'r trydydd sector, gan weithio yn unol â gweledigaeth gyffredin a chyfres o amcanion datblygu economaidd cyffredin. Wrth fwrw ymlaen â'r gwaith o ddatblygu'r

Fframweithiau Economaidd Rhanbarthol, rydym wedi bod yn ymwybodol iawn o'r ailosod a'r adferiad sydd eu hangen ar unwaith yn sgil pandemig y Coronafeirws, ond hefyd yr angen i nodi'r dyheadau tymor hirach ar gyfer y rhanbarthau, sy'n cyd-fynd â'r Genhadaeth. Bydd y Fframweithiau Economaidd Rhanbarthol yn cael eu cyhoeddi cyn bo hir.

Ers cyhoeddi adroddiad y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd, *The Future of Regional Development and Public Investment in Wales*, ym mis Medi 2020, mae swyddogion Llywodraeth Cymru wedi bod yn gweithio gyda'r Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd i ddatblygu prosiect i gefnogi'r gwaith o roi rhai o argymhellion yr adroddiad ar waith.

Dechreuodd y prosiect dwy flynedd newydd ym mis Medi 2021 ac mae ei gwmpas yn cynnwys:

- pennu gweledigaeth, cynllunio, cydlynu ar draws sectorau ac integreiddio ar gyfer polisi datblygu rhanbarthol a buddsoddiad cyhoeddus
- arferion a mecanweithiau i wireddu polisi datblygu rhanbarthol ac amcanion buddsoddi cyhoeddus

Yn 2020-21 bydd £0.1m yn cael ei dalu i'r Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd a bydd taliad terfynol yn ddyledus yn 2023-24. Yn gyffredinol, mae cyllideb ar gyfer y mentrau datblygu economaidd wedi'i chynnwys yn y gyllideb refeniw ar gyfer Busnes a Datblygiad Economaidd Rhanbarthol.

10.3 Datblygu Rhanbarthol – Effaith Cynlluniau Llywodraeth y DU

O ran Cronfa Codi'r Gwastad a'r Gronfa Ffyniant Gyffredin, ceir pryder nad oes digon o gyllid yn cael ei ddyrannu i gynlluniau datgarboneiddio diwydiannol, fel y Gronfa Trawsnewid Ynni Diwydiannol (IETF), Dilyniannau Clystyrau a'r Gronfa Hydrogen er mwyn galluogi prosiectau datgarboneiddio ar draws Cymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon yn y tymor byr i'r tymor canolig. Er bod busnesau yng Nghymru wedi llwyddo i wneud cais am gymorth drwy'r Gronfa Trawsnewid Ynni Diwydiannol, ni fu llawer o gyfle i lwyddo mewn ffrydiau cyllido eraill. Mae Llywodraeth Cymru wrthi'n trafod modelau busnes priodol er mwyn gallu datgarboneiddio diwydiant Cymru.

Mae aelodau Clwstwr Diwydiannol De Cymru yn buddsoddi dros £24m sydd, yn ei dro, wedi denu dros £26m o gyllid Llywodraeth y DU i Gymru ers 2019, gan gynnwys £21 miliwn o gyllid Her Datgarboneiddio Diwydiannol i gyflawni Map Llwybr Cam 2 ynghyd ag amrywiaeth o brosiectau ar draws De Cymru. Ar ben hynny, mae dros £2m o gyllid Ymchwil ac Arloesi Datgarboneiddio Diwydiannol wedi cael ei ddyrannu i brifysgolion yng Nghymru ar gyfer gweithgarwch mewn clystyrau diwydiannol.

Mae'r prosiect HyNet, sy'n gwasanaethu gogledd-orllewin Lloegr a gogledd-ddwyrain Cymru, wedi cyrraedd y rhestr fer i gael cyllid Trac 1 drwy'r rhaglen Dilyniannau Clwstwr. Nid yw'n hysbys eto ar hyn o bryd a fydd unrhyw weithgarwch yng Nghymru yn cael ei ariannu drwy'r broses hon.

10.4 Cynlluniau'r Economi Sylfaenol

Roedd y cyllid ychwanegol a ddyrannwyd i'r Economi Sylfaenol yn 2021-22 yn cefnogi gweithgarwch prosiect penodol a oedd yn adeiladu ar Gynllun Cyflawni'r Economi Sylfaenol, a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2021. Ar ben hynny, roedd y cyllid yn cefnogi lansiad

cychwynnol y Gronfa Cefnogi Cwmnïau Lleol, a oedd yn canolbwyntio ar fwyd, gofal cymdeithasol a sgiliau'r dyfodol sy'n gysylltiedig â'r Rhaglen Ôl-osod er mwyn Optimeiddio.

Mae £3m arall wedi cael ei dyrannu yng nghyllideb ddrafft 2022-23. Mae adolygiad strategol o weithgareddau cyfredol wedi cael ei gynnal, ac mae rhanddeiliaid allweddol wedi ymgysylltu i nodi blaenoriaethau hirdymor. Bydd y dyraniad yn cefnogi'r gwaith o dyfu'r Gronfa Cefnogi Cwmnïau Lleol er mwyn i fusnesau Cymru allu cael gafael ar gymorth a fydd yn eu helpu i dyfu. Yn y Gronfa Cefnogi Cwmnïau Lleol, byddwn yn darparu cymorth sy'n seiliedig ar grantiau i helpu busnesau i ddatblygu eu gallu i gymryd rhan yn y gwaith o ddarparu'r Rhaglen Ôl-osod er mwyn Optimeiddio i helpu i sicrhau'r gwerth gorau posibl o'r buddsoddiad ar gyfer cymunedau ac economïau ar hyd a lled Cymru. Bydd y Gronfa Cefnogi Cwmnïau Lleol yn golygu bod cynhyrchwyr a chyflenwyr bwyd cynhenid yn gallu ennill yr achrediadau diogelwch bwyd sy'n angenrheidiol i gymryd rhan mewn cadwyni cyflenwi bwyd yn y sector cyhoeddus, a byddwn yn nodi sut gall y cyllid helpu cynhyrchwyr a allai ddatblygu er mwyn cyflymu'r broses o ymuno â marchnadoedd mawr ym maes manwerthu a lletygarwch. Mae'r sector gofal yn rhan bwysig o'r Economi Sylfaenol, a bydd cyllid yn helpu busnesau yn y sector i ymateb i'r argyfwng recriwtio parhaus ac yn helpu i gyflwyno capasiti darparwyr gofal newydd.

Mae'r ffordd mae'r sector cyhoeddus yn caffael yn cael effaith fawr ar yr Economi Sylfaenol. Mae profiad o'r gwaith hyd yma'n dangos bod uchelgais enfawr ar draws y sector cyhoeddus i ymgysylltu'n well â busnesau, ond bod diffyg capasiti yn llesteirio'r cynnydd. Bydd cyllid yn galluogi capasiti ychwanegol i helpu cyrff cyhoeddus i gydweithio a defnyddio caffael i gyflawni blaenoriaethau seiliedig ar leoedd sy'n gysylltiedig â chynlluniau llesiant lleol.

Fel rhan o'n gwaith trawslywodraethol, mae'r Economi Sylfaenol yn cefnogi'r rhaglen datgarboneiddio busnes, ac mae'r gofynion cyllido posibl ar gyfer y gwaith hwn wrthi'n cael eu sefydlu. Er mwyn cefnogi'r gwaith o ledaenu a chynyddu arferion gorau a darparu lleoedd lle gall pobl a sefydliadau gydweithio, byddwn yn cefnogi Cymunedau Ymarfer ar gyfer yr Economi Sylfaenol ac yn ystyried y ffordd orau o weithredu'r rhain gan ystyried ystyriaethau cenedlaethol, rhanbarthol a thematig.

10.5 Banc Datblygu Cymru

Ar hyn o bryd nid yw cyllideb 2022-23 yn cynnwys unrhyw ddarpariaeth cyfalaf arall ar gyfer Banc Datblygu Cymru, gan fod dyraniadau mewn blynyddoedd blaenorol wedi dynodi y bydd y banc datblygu yn dal i wneud buddsoddiadau yn 2022-23 ac ar ôl hynny'n unol â'r Llythyr Cylch Gwaith a roddodd Gweinidog yr Economi i'r Banc Datblygu ym mis Tachwedd 2021.

Dylid nodi bod aiddosbarthu Banc Datblygu Cymru gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol, at ddibenion cyfrifon cenedlaethol, yn arwain at rywfaint o newid o ran y ffordd y mae gwariant ac, felly, cyllidebau Banc Datblygu Cymru yn cael eu cyflwyno a'u hadrodd. Cadarnhawyd ar 31 Awst 2021 y canlyniad aiddosbarthu a bennwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol, ac mae'n berthnasol yn ôl-weithredol i 2017 pan sefydlwyd Banc Datblygu Cymru.

Ar gyfer y rhannau hynny o grŵp Banc Datblygu Cymru a ail-ddosbarthwyd i'r sector llywodraeth ganolog, mae gwaith yn mynd rhagddo nawr i ailddatgan cyllidebau yn unol â gweithdrefn safonol Trysorlys EM. Disgwylir i hyn gael effaith niwtral ar gyllidebau Llywodraeth Cymru heb unrhyw effaith ar y cynlluniau buddsoddi sydd eisoes ar waith ar gyfer Banc Datblygu Cymru. Disgwylir i'r ymarfer hwn gael ei gwblhau erbyn diwedd 2021-

22 ac, i'r graddau y bydd yn effeithio ar gyllidebau 2022-23, bydd yn cael ei adlewyrchu yng nghyllideb atodol gyntaf 2022-23.

Yn ogystal â'r mecanwaith ecwiti y mae Cronfa Olyniaeth Rheoli Cymru yn ei ddarparu ar gyfer pryniant gan reolwyr, mae gan y Banc Datblygu gronfeydd eraill hefyd (Cronfa Buddsoddi Hyblyg Cymru a Chronfa Fusnes Cymru) sy'n gallu darparu benthyciadau i weithwyr yn ehangach er mwyn hwyluso pryniant gan weithwyr (busnesau sy'n eiddo i weithwyr).

Mae'r cronfeydd hyn sy'n seiliedig ar ddyledion yn galluogi Banc Datblygu Cymru i gyfrannu'n fwy uniongyrchol at amcan y Rhaglen Lywodraethu i ddarparu mwy o gefnogaeth ar gyfer pryniant gan weithwyr.

Mae rhagor o wybodaeth ar gael ar wefan y Banc Datblygu:

[Perfformiad ac effaith | Banc Datblygu Cymru](#)

10.6 Busnes Cymru

Mae cynlluniau'r gyllideb ddrafft yn cynnwys £66.138m dros dair blynedd ar gyfer gweithgarwch Busnes Cymru. Yn 2021-22 roedd y gyllideb yn ysgogi £15.7m o gyllid ERDF gyda £11.4m arall yn 2022-23. Yn 2023-24, mae cyllideb o £9.443m wedi cael ei hailflaenoriaethu i ailgyflenwi cyllid yr UE gyda gostyngiad wedi'i reoli yn 2024-25. Bydd hyn yn galluogi'r gwasanaeth i ymgysylltu â dros 60k o fusnesau, delio â dros 30,000 o ymholiadau uniongyrchol, darparu gwybodaeth i dros 12,000 o entrepreneuriaid a busnesau, a rhoi cymorth uniongyrchol i 3,000 o fusnesau ac entrepreneuriaid i greu busnesau newydd a swyddi. Bydd y cyllid hefyd yn golygu bod plattform digidol Busnes Cymru yn gallu delio â 10 miliwn o entrepreneuriaid a busnesau sy'n ffonio o bob cwr o Gymru.

Mae Busnes Cymru yn darparu un pwynt cyswllt i fusnesau ac i entrepreneuriaid gael gwybodaeth, cyngor a chefnogaeth ar gyfer materion busnes gan y sectorau cyhoeddus, preifat a gwirfoddol, ac mae modd cael gafael ar y gwasanaeth yn ddigidol drwy <http://busnescymru.llyw.cymru> a sianeli cyfryngau cymdeithasol; y llinell gymorth; ac mae'n cynnig cyfuniad o gymorth busnes ar-lein, dros y ffôn, un-i-lawer ac un-i-un, sydd wedi cael ei deilwra yn ôl anghenion cleientiaid a gwahanol ranbarthau Cymru, gan ddibynnu ar y gofynion lleol.

Mae gwasanaeth Busnes Cymru mewn sefyllfa i wneud y canlynol:

- Codi dyheadau a gweithgarwch entrepreneuriaid yng Nghymru, gan arwain at gynnydd mewn hunangyflogaeth a'r gyfradd cychwyn busnes.
- Gwella cystadleurwydd, y gallu i oroesi a chynhyrchiant microfusnesau a busnesau bach a chanolig yng Nghymru, gan arwain at dwf cynaliadwy a swyddi o ansawdd da.
- Sicrhau bod cymorth yn hawdd ei weld, yn syml i'w ddefnyddio a'i fod wedi'i gysylltu'n dda â'r sector preifat ac offerynnau polisi eraill.

Mae'n wasanaeth cwbl ddwyieithog, hyblyg y gellir ei addasu ar gyfer ystyriaethau rhanbarthol yn ogystal ag anghenion penodol unigolion a busnesau.

I ategu'r llinell gymorth a'r ddarpariaeth ddigidol, mae prif wasanaeth cynghori Busnes Cymru yn darparu cymorth busnes uniongyrchol i fusnesau cyn cychwyn ac wrth iddynt

gychwyn a thyfu drwy reoli cysylltiadau un-i-un a thrwy weithgareddau gweithdy. Mae'r gwasanaeth yn gweithredu ar-lein ar hyn o bryd, ond mae hefyd yn gweithio gydag amrywiaeth o bartneriaid i ddarparu gwasanaethau i fusnesau bach a chanolig mewn lleoliadau ar hyd a lled Cymru.

Engreifftiau o ddarpariaeth drawsbynciol Busnes Cymru

- Gweithgarwch ymgysylltu uniongyrchol drwy fodolau rôl entrepreneuriaid – Syniadau Mawr Cymru sy'n cynnal sgysiau i ysbrydoli pobl ifanc 25. Ategir hyn gan gymorth ariannol i golegau a phrifysgolion i ddatblygu eu capasiti entrepreneuriaidd.
- Platfform cymorth digidol sydd ar gael i bawb, gan gynnwys gwasanaeth Cymorth Busnes Ar-lein, porth caffael Gwerthwchi Gymru a phorth Brexit. Mae'r platfform hefyd yn cynnal sefydliadau fel Banc Datblygu Cymru, Gyrfa Cymru, y Bwrdd Uchelgais i ddarparu siop un stop.
- Darpariaeth Cyflymu Twf sydd wedi'i thargedu'n benodol at fusnesau sy'n dangos y potensial ar gyfer twf cyflym o ran allforion a swyddi o ansawdd uchel.
- Busnes Cymdeithasol Cymru sy'n cefnogi mentrau cymdeithasol sy'n canolbwyntio ar dwf.
- Mae'r pum Canolfan Fenter ranbarthol yn darparu mwy o welededd rhanbarthol ac yn hwyluso dull mwy cysylltiedig o ddarparu cymorth busnes ac entrepreneuriaeth.
- Mae'r gwasanaeth Cyngori ar Gyflogaeth i Bobl Anabl yn cael ei ddarparu ochr yn ochr â Hyrwyddwyr Cyflogaeth Pobl Anabl Llywodraeth Cymru, ac mae ganddo gynghorwyr arbenigol i hybu cyflogi a chadw gweithwyr anabl er mwyn sicrhau gweithlu mwy cyfartal a chynrychioladol yng Nghymru.

Mae gwasanaeth Busnes Cymru yn cyflawni'r effeithiau canlynol:

TABL 9 – EFFAITH BUSNES CYMRU	
Mesurau	Canlyniadau
Cynnydd net at y gwerth ychwanegol gros	£17 am bob £1 sy'n cael ei gwario ar y Rhaglen Cyflymu Twf £10 am bob £1 sy'n cael ei gwario ar ddarpariaeth graidd Busnes Cymru
Gallu busnes newydd i oresi	85% dros 4 blynedd ar gyfer y rheini sydd wedi manteisio ar gymorth Busnes Cymru 41% ar gyfer busnesau newydd na chawsant gymorth
Effaith gymdeithasol	Mae 20% o'r swyddi sy'n cael eu creu yn cael eu llenwi gan unigolion a arferai fod yn ddi-waith

10.7 Busnesau sy'n Eiddo i Weithwyr

Mae'r Gymdeithas Perchnogaeth gan y Gweithwyr yn amcangyfrif bod y sector sy'n berchen i'r gweithwyr yn cynrychioli oddeutu 3% o gynnyrch domestig gros y DU, a bod nifer y busnesau sy'n eiddo i'r gweithwyr yn cynyddu 10% o un flwyddyn i'r llall. Ar hyn o bryd mae 2-3 o gwmnïau'n cael eu prynu gan y gweithwyr yng Nghymru bob blwyddyn, ond gallai'r nifer fod yn uwch o lawer. Mae Busnes Cymru a Busnes Cymdeithasol Cymru yn cynnig cyngor arbenigol i gefnogi pryniant gan weithwyr.

Yn ogystal â'r cymorth sydd ar gael drwy Busnes Cymru, mae Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid i wasanaeth Busnes Cymdeithasol Cymru i hyrwyddo ac i gynnig cefnogaeth uniongyrchol a datblygu Perchnogaeth gan y Gweithwyr yng Nghymru, a fydd yn cael ei hyrwyddo ymhellach drwy sianeli cyfryngau cymdeithasol. Yn 2022-23 mae cyllid o £0.9m wedi'i glustnodi yng nghyllideb Busnes Cymru.

Mae Cronfa Buddsoddi Hyblyg Cymru a weithredir gan y Banc Datblygu yn cynnig llwybr cyllido posibl sy'n seiliedig ar ddyled ar gyfer pryniant gan weithwyr. Gellir cefnogi pryniant gan reolwyr drwy Gronfa Olyniaeth Rheoli Cymru. Mae £25m yn rhoi'r cyllid sydd ei angen ar reolwyr a thimau rheoli uchelgeisiol i brynu busnesau bach a chanolig sefydledig yng Nghymru pan fydd eu perchnogion presennol yn ymddeol neu'n gwerthu.

10.8 Y Banc Cymunedol/cefnogi Banc Cambria

Mae'r ymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu i greu Banc Cymunedol i Gymru yn ceisio mynd i'r afael â'r diffyg yn y farchnad o ran y bwlch mewn darpariaeth, effeithiolrwydd a mynediad at wasanaethau bancio o ansawdd yng Nghymru.

Mae ein gweledigaeth ar gyfer Banc Cymunedol Cymru yn seiliedig ar y model cydfuddiannol, sy'n eiddo i ac yn cael ei redeg er budd ei aelodau, yn hytrach na sicrhau'r elw mwyaf posibl i gyfranddalwyr. Bydd yn fanc cymunedol modern, gwasanaeth llawn, sydd â'i bencadlys yng Nghymru. Bydd yn darparu mynediad at gynnyrch a gwasanaethau dwyieithog, drwy amrywiaeth o sianeli gan gynnwys sianeli digidol, ar-lein ac yn y gangen. Bydd y Banc yn hwyluso buddsoddiad lleol ac yn gwella'r gwaith o greu cyfoeth cymunedol, gan aildosbarthu cynilion i fenthyciadau ac atal draenio cyfalaf. Bydd yn cael effaith gadarnhaol ar gymunedau a'r stryd fawr, gan wella mynediad at wasanaethau bancio bob dydd i bob dinesydd ni waeth beth yw eu hincwm na'u cyfoeth, yn ogystal â busnesau bach ar hyd a lled Cymru gyfan.

Mae banciau cydweithredol a chydfuddiannol newydd yn wynebu heriau, yn enwedig o ran sicrhau cyfalaf datblygu a rheoleiddio sy'n ei gwneud hi'n anodd cychwyn a thyfu'n organig. Ar ben hynny, mae cymwyseddau deddfwriaethol a rheoleiddiol y sector bancio yn faterion a gedwir yn ôl. Felly, rydym yn dibynnu ar alinio ac uchelgais cwmnïau yn y sector preifat sy'n rhannu ein gweledigaeth a'n hethos er mwyn sefydlu a gweithredu Banc Cymunedol i Gymru. Gwnaeth Gweinidog yr Economi Ddatganiad Llafar ar 14 Rhagfyr 2021 a oedd yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am gynnydd Banc Cambria, gan groesawu'r cyhoeddiad gan Gymdeithas Adeiladu Sir Fynwy yn datgan ei bwriad i ddatblygu ei dull o ddarparu banc cymunedol yng Nghymru.

Mae Gweinidog yr Economi yn gyfrifol am y Banc Cymunedol yn ystod ei gam datblygu, gyda chymorth cyllid refeniw o £0.150m yn 2022-23 ar gyfer datblygu ymchwil a pholisi parhaus drwy gaffael arbenigedd / adroddiadau allanol mewn meysydd fel asesu effaith economaidd, diwydrwydd dyladwy ariannol a chyingor cyfreithiol. Mae'r Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithas yn arwain ar y buddsoddiad cyfalaf i sefydlu'r Banc Cymunedol.

10.9 Cymorth i sectorau gweithgynhyrchu allweddol fel awyrfod, modurol a dur

Modurol

Mae'r ansicrwydd parhaus drwy gydol proses negodi Brexit, gadael y Farchnad Sengl, tarfu ehangach oherwydd COVID-19 ac yn fwy diweddar, y prinder byd-eang o led-ddargludyddion i gyd wedi rhoi pwysau tymor byr sylweddol ar y diwydiant. Mae'r diwydiant modurol yng Nghymru yn cynnwys tua 150 o gwmnïau sy'n cyflogi tua 11,000 o bobl mewn

swyddi cynhyrchiol iawn, medrus iawn ac sy'n talu'n dda. Gyda 2 wneuthurwr cerbydau arbenigol, 35 o gynhyrchwyr cydrannau a systemau haen un, mae'r rhan fwyaf o'r cwmnïau cadwyn gyflenwi hyn yn fusnesau bach a chanolig. Mae Fforwm Modurol Cymru wedi dweud bod hyn, ynghyd â chau ffatri Honda yn Swindon, wedi cyfrannu'n sylweddol at gollu tua 4,400 o swyddi yn y sector yng Nghymru ers 2019.

Mae'r ffigurau diweddaraf sydd ar gael gan yr SMMT ar gyfer cynhyrchu yn y DU yn 2021 yn dangos bod 721,505 o geir wedi cael eu gweithgynhyrchu hyd at fis Hydref 2021, 2.9% yn llai na'r un cyfnod yn 2020. Er gwaethaf hyder yn gynharach yn y flwyddyn, o ganlyniad i'r prinder o led-ddargludyddion, mae dadansoddwyr bellach yn disgwyl y bydd llai o geir wedi cael eu cynhyrchu yn y DU yn 2021 na'r llynedd.

Ar ben hynny, mae'r diwydiant ar flaen y gad o ran newid technolegol sylweddol drwy symud oddi wrth yr injan tanio fewnol. Fodd bynnag, gallai trawsnewid i sector modurol carbon isel arwain at gryn fanteision posibl, nid yn unig i'r amgylchedd ond hefyd i'r economi. Hyd at fis Tachwedd 2021, cerbydau hybrid ysgafn, cerbydau trydan batri a cherbydau plygio mewn oedd dros chwarter y cerbydau newydd a gofrestrwyd yn y DU. Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i gefnogi Fforwm Modurol Cymru yn ei waith i symud y sector i gyfleoedd trydaneiddio newydd yn y gadwyn gyflenwi ac i hyrwyddo'r sector yn ystod y trawsnewid hwn.

Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn parhau i ymgysylltu'n gryf â Llywodraeth y DU i sicrhau bod Cymru yn gallu cael gafael ar ei chronfeydd perthnasol, gan gynnwys y rheini y mae'r Ganolfan Gyriant Uwch yn delio â nhw a'r gronfa gyrru'r chwyldro trydan i sicrhau nad yw cyfleoedd yn cael eu colli. Hyd yma, mae Cymru wedi cael dros 18% o'r cyllid sydd ar gael ar draws y DU ar gyfer y chwyldro gyrru cerbydau trydan. Roedd y Ganolfan Gyriant Uwch wedi dyfarnu £31.9m i un buddiolwr o'r fath, Meritor yng Nghwmbwrân, am brosiect cydweithredol i ddylunio ac i ddatblygu system pŵer trydan trawsnewidiol ar gyfer lorïau a bysiau trydan trwm.

Yn y cyd-destun hwn, bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i ddarparu llwyfan i ddiwydiant modurol Cymru. Mae'r ymateb diweddar i bresenoldeb ffisegol cwmnïau yn y sioe cerbydau carbon isel eleni yn dangos y galw mawr am arbenigedd o Gymru.

Awyrofod

Mae diwydiant Awyrofod ac Amddiffyn y DU yn cyflogi tua 250,000 o bobl gyda throsgiant blynyddol o £60bn. Roedd Cymru, sydd â 5% o boblogaeth y DU, yn cyflogi dros 20,000 o bobl yn y sector cyn COVID, ac roedd ei drosgiant oddeutu £6bn, yn ôl Fforwm Awyrofod Cymru.

Mae pandemig COVID wedi cael effaith niweidiol enfawr ar y sector Awyrofod / Awyrennau, a dyma'r sector, ynghyd â thwristiaeth a lletygarwch, sydd wedi cael ei daro galetaf. Daeth llawer o system hedfan y byd i ben yn 2020 wrth i wledydd gau eu ffiniau a gorfodi cyfyngiadau symud. Roedd y 5 cyflogwr mwyaf yn y sector Awyrofod sifil yng Nghymru wedi lleihau eu gweithlu gan dros 3,000 o staff oherwydd COVID, er eu bod bellach yn dechrau ailgyflogi a chyflogi prentisiaid.

Mae hyn yn digwydd yn ystod cyfnod o drawsnewid, wrth i'r sector fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd a chwilio am ffyrdd o gyrraedd y targed sero net ar gyfer 2050, drwy dechnoleg a dulliau gwahanol o ran gyriant, gweithrediadau a seilwaith.

Mae'r amcanestyniadau twf yn y sector Awyrofod ac Awyrennau yn arwyddocaol (4.5% y flwyddyn) a rhaid inni sicrhau bod Cymru yn dal yn rhan allweddol o allu'r DU a'i bod yn dod yn ôl o'r argyfwng presennol hwn er mwyn darparu llawer o swyddi medrus sy'n talu'n dda mewn sector deniadol, sy'n ymwybodol o'r hinsawdd ac sy'n datblygu. Mae rhywfaint o arwyddion calonogol, gan gynnwys archebion ychwanegol ar gyfer awyrennau Airbus A321 yn sioe awyrennau Dubai, recriwtio ychwanegol gan Airbus ym Mrychdyn a chontractau ychwanegol gan y Weinyddiaeth Amddiffyn i Raytheon. Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i gefnogi gwaith Fforwm Awyrofod Cymru i hyrwyddo'r sector. Byddwn hefyd yn parhau i hyrwyddo sector awyrofod Cymru ymhlith cyrff cyllido posibl yn Llywodraeth y DU ac yn lobio'n galed dros barhau i gefnogi'r sector, yn enwedig ar gyfer gweithgareddau Ymchwil, Datblygu ac Arloesi i helpu gyda'r trawsnewid. Mae'r buddsoddiad diweddar gan Adran Drafnidiaeth y DU yn LanzaTech i ddatblygu tanwydd awyrofod cynaliadwy ym Mhort Talbot yn un enghraifft o hyn. Rydym hefyd wedi cefnogi Fforwm Awyrofod Cymru i ddatblygu clwstwr atgyweirio, archwilio a chynnal a chadw er mwyn cydweithio i ennill rhagor o gontractau tramor.

Mae gofod yn sector bach ond yn tyfu yn y DU ac yng Nghymru. Mae gennym nifer o chwaraewyr o safon fyd-eang, gan gynnwys Airbus, Raytheon a Space Forge, y byddwn yn parhau i'w cefnogi a'u hyrwyddo. Mae ffigyrau diwydiannol allweddol yng Nghymru yn cadeirio Cyngor Arweinyddiaeth Gofod Cymru sydd ar waith i helpu i gydlynu gweithgarwch a manteisio ar strategaeth ofod y DU gyfan, gan ddatblygu ein strategaeth ofod ein hunain sy'n canolbwyntio ar gryfderau penodol.

Cynhyrchu Peiriannau Anadlu yn Airbus / AMRC Cymru, Brychdyn

Roedd llawer o gwmnïau yng Nghymru wedi ymateb mewn modd aruthrol i bandemig COVID, gan gyfrannu'n sylweddol at gefnogi'r gwaith o gynhyrchu cyfarpar hanfodol ar gyfer y GIG, gan ddangos eu dyfeisgarwch, eu gallu i addasu a'u gallu i ymateb yn gyflym. Airbus, Brychdyn oedd yr enghraifft uchaf ei phroffil. Cafodd dros 550 o weithwyr eu trosglwyddo i AMRC Cymru, sy'n eiddo i Lywodraeth Cymru, gan weithgynhyrchu cydrannau allweddol ar gyfer peiriannau anadlu math ES02 Penlon. Cafodd bron i 12,000 o unedau eu cyflwyno i'r GIG erbyn diwedd mis Mehefin 2020. Roedd y gadwyn gyflenwi ar gyfer ES02 Penlon yn cynnwys y gwaith Renishaw ger Caerdydd, gan ddangos bod llawer o Her Peiriannau Anadlu'r DU yn waith a 'Wnaed yng Nghymru'.

Dur

O ganlyniad i'r pandemig yn ogystal â'r prinder parhaus mewn lled-ddargludyddion, mae'r sector dur wedi gweld gostyngiad mewn gweithgarwch mewn perthynas ag archebion y sector modurol. Mae marchnad adeiladu'r DU wedi aros yn gryf yn y DU. Rydym yn parhau i wreiddio egwyddorion Siarter Dur y DU er mwyn sicrhau'r manteision gorau posibl. Llywodraeth Cymru oedd llofnodwr cyntaf Siarter Dur y DU, sy'n ategu ein Nodyn Cyngor Caffael blaenorol drwy hybu prosiectau yng Nghymru i ddod o hyd i ddr o ansawdd uchel ym Mhrydain a manteisio arno lle bynnag y bo modd. Yn ogystal â chydymffurfio â Rheoliadau Contractau Cyhoeddus, rydym wedi rhoi sefyllfa gyfreithiol orfodol ychwanegol ar waith yn ein holiadur cyn-cymhwyso ar gyfer tendr, sef na ddefnyddir dur wedi'i ddympio ar unrhyw gontract a ddyfernir gan gyrrff y sector cyhoeddus yng Nghymru.

Mae datgarboneiddio yn her allweddol. Bydd Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi nodyn polisi caffael mewn perthynas â strategaethau ymarferol i sbarduno camau datgarboneiddio ar draws y sector cyhoeddus ehangach, a fydd yn cyd-fynd â Nodyn Polisi Caffael Cymru sy'n mynnu bod Llywodraeth Cymru yn defnyddio cynlluniau lleihau carbon wrth gaffael contractau cyhoeddus sydd werth £5m neu fwy.

Rydym hefyd yn gweithio gyda Llywodraeth y DU drwy'r Gronfa Trawsnewid Ynni Diwydiannol, Clwstwr Diwydiannol De Cymru (SWIC) a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru i ystyried dulliau datgarboneiddio diwydiannol rhanbarthol. Byddwn yn parhau i weithio ar y cyd â'r diwydiant, y gweithlu a Llywodraeth y DU i gefnogi'r broses o newid i gynhyrchu dur carbon isel er mwyn helpu i sicrhau dyfodol cystadleuol a chynaliadwy i'r sector dur yng Nghymru a'r DU.

10.10 Cymorth ar gyfer awtomeiddio a deallusrwydd artiffisial

Mae [Strategaeth Ddigidol Cymru](#) a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2021 yn cynnwys y 6 elfen sy'n adlewyrchu Adolygiad Brown yn 2019:

- **Datblygu Clystyrau Diwydiannol** – Datblygu ein clystyrau diwydiannol yng Nghymru i fod yn addas ar gyfer cymdeithas ddigidol yn yr 21^{ain} Ganrif. Mabwysiadu, creu a manteisio ar arloesedd sy'n cael ei sbarduno'n ddigidol er budd yr economi ehangach.
- **Datblygu Ecosystem Ddigidol** – Sefydlu ecosystem ffyniannus o arbenigedd masnachol ac academaidd sy'n sbarduno arloesedd digidol mewn technolegau newydd.
- **Mabwysiadu Digidol ar gyfer Busnesau** – Cynyddu cydnerthedd digidol busnesau a'u hannog i fabwysiadu rhagor o dechnolegau digidol, gan gynnwys egwyddorion economi werdd, gynaliadwy a ffyniannus ac addasiadau cyflym i ddyfodol gwaith a sgiliau yng Nghymru.
- **Seiberddiogelwch** – Cynyddu cydnerthedd digidol busnesau a'u hannog i fabwysiadu rhagor o dechnolegau digidol, gan gynnwys egwyddorion economi werdd, gynaliadwy a ffyniannus ac addasiadau cyflym i ddyfodol gwaith a sgiliau yng Nghymru.
- **e-Gaffael** – Gwella prosesau ac arferion caffael gan sicrhau gwell canlyniadau i bawb.
- **Gweithleoedd a Rennir** – Archwilio a chwilio am gyfleoedd cydweithredol ar gyfer mannau gweithio a rennir ar draws y sectorau cyhoeddus a phreifat, er mwyn hybu cydweithio a lleihau teithio.

Mae'r Cynllun Gweithredu ar yr Economi hefyd yn tynnu sylw at Ddigiddeiddio fel un o'r Galwadau i Weithredu, sy'n dangos cynnydd o ran digideiddio eu cynnyrch a'u prosesau, sy'n galluogi busnesau i gael gaffael ar gymorth ariannol Llywodraeth Cymru.

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i greu amgylchedd lle mae busnesau technoleg a busnesau sydd wedi'u galluogi gan dechnoleg yn gallu ffynnu, gan ddarparu'r nwyddau a'r gwasanaethau i gefnogi'r gwaith o ddigideiddio busnesau ar draws yr economi ac yn y gadwyn gyflenwi i ddigideiddio gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru.

Mae'r Diwydiannau Creadigol (gan gynnwys Digidol Creadigol), Seiberddiogelwch, Technoleg Ariannol a Lled-ddargludyddion Cyfansawdd ymysg y sectorau blaenoriaeth yn Strategaeth Ryngwladol Llywodraeth Cymru. Bydd cryfderau'r meysydd hyn yng Nghymru yn sail i'r ymdrechion i fynd ar drywydd Buddsoddiad Uniongyrchol newydd o Dramor i Gymru a Mewnfuddsoddiad. Nodwyd hefyd bod technoleg yn glwstwr blaenoriaeth ar gyfer cymorth Allforio a Masnach, gydag ymdrechion penodol i gefnogi busnesau Technoleg Cymru i archwilio ac i ddarparu i farchnadoedd rhyngwladol newydd.

Mae'r Cynllun Gweithredu Gweithgynhyrchu, a lansiwyd ym mis Mawrth 2021, yn cynnwys ffrwd waith Ddigidol sy'n ceisio cefnogi'r gwaith o fabwysiadu technolegau ac arferion digidol ymysg cwmnïau gweithgynhyrchu yng Nghymru.

Mae'r canlynol wedi cael eu creu gan Lywodraeth Cymru, yn rhan o bartneriaeth gyda Llywodraeth Cymru neu wedi cael eu hariannu'n llawn neu'n rhannol gan Lywodraeth Cymru:

- **Y Ganolfan Ecsbloetio Ddigidol Genedlaethol:** canolfan ragoriaeth seiberddiogelwch, sy'n canolbwyntio ar drawsnewid digidol ym maes Technoleg Weithredol. Mae'r Ganolfan Ecsbloetio Ddigidol Genedlaethol yn darparu datrysiadau pwrpasol i fynd i'r afael â bygythiad ymosodiadau seiber ar systemau critigol. Mae'r ganolfan hefyd yn cynnwys y Ganolfan Addysg Ddigidol sy'n canolbwyntio ar ysgolion, dinasyddion a busnesau bach a chanolig, gan ddarparu hyfforddiant ac addysg i helpu i hyrwyddo ymwybyddiaeth, sgiliau a dealltwriaeth ddigidol.
- **Y Ganolfan Ymchwil Gweithgynhyrchu Uwch:** Mae Canolfan Ymchwil Gweithgynhyrchu Uwch Cymru yn rhan o Ganolfan Ymchwil Gweithgynhyrchu Uwch Prifysgol Sheffield ac yn aelod o High Value Manufacturing (HVM) Catapult. Mae'n helpu'r gymuned gweithgynhyrchu i gael gafael ar dechnolegau datblygedig er mwyn gwella cynhyrchiant, perfformiad ac ansawdd.
- **Airbus Endeavr Cymru:** menter ar y cyd rhwng Airbus a Llywodraeth Cymru i gefnogi arloesedd yng Nghymru. Mae'r rhaglen yn cefnogi ymchwil a datblygu technolegau ym meysydd yr Economi Ddigidol, yr Economi Carbon Isel a Pheirianeg a Gweithgynhyrchu Uwch.

Mae gwaith yn mynd rhagddo i ddatblygu'r canlynol:

- **Canolfan Arloesedd Seiber Arfaethedig:** Canolfan i'r diwydiant, i'r llywodraeth ac i bartneriaid academaidd er mwyn datblygu sector seiberddiogelwch Cymru a llenwi'r bylchau yn yr ecosystem bresennol sy'n ymwneud â sgiliau, arloesi a chreu parodrwydd i fentro.
- **Cyflymydd Cenedl Ddata Arfaethedig Cymru:** menter ar draws Cymru sy'n cael ei datblygu i gyflymu mewnwelediad, rhagolygon a gwybodaeth o asedau data amrywiol i gael effaith ar gymdeithas, ar iechyd ac ar yr economi.
- **Rhaglen i Raddedigion mewn Gwyddor Data:** mae'r rhaglen yn cael ei rheoli gan Fforwm Canolfan Gyswllt Cymru, ac mae'n ceisio datblygu mentrau creu talent ym maes gwasanaethau ariannol a gwyddor data. Mae'r sgiliau hyn yn cael eu cynllunio a'u cyflwyno ar y cyd â chonsortium cryf o gyflogwyr yng Nghymru.

10.11 Y dyraniadau i gyflawni Dewch i Lunio'r Dyfodol a'r Cynllun Gweithredu sydd ar y gweill

Mae Croeso Cymru yn gyfrifol am ddarparu gweithgarwch sy'n helpu i ddatblygu'r economi ymwelwyr mewn ffordd gynaliadwy ar hyd a lled Cymru drwy farchnata busnes, a gweithgarwch i feithrin enw da a pherfformiad Cymru fel lle i ymweld, buddsoddi, gweithio ac astudio. Mae'n mynd i'r afael yn benodol â gweithgarwch sy'n helpu i wneud y canlynol: *Bwrw ymlaen tuag at filiwn o siaradwyr Cymraeg, a galluogi twristiaeth, chwaraeon a'r celfyddydau i ffynnu* drwy sicrhau bod gwaith a hyrwyddo'r Gymraeg a'i diwylliant yn ganolbwynt i'r gweithgarwch. Mae ein gweithgarwch yn chwifio'r faner dros frand Cymru Wales, ac yn dal i chwarae rhan allweddol yn adferiad yr economi ymwelwyr drwy helpu i fynd i'r afael â natur dymhorol (annog ymwelwyr i ymweld yn ystod y cyfnodau tawel), gwariant (annog pobl i wario mwy ac aros yn hirach), a lledaeniad (annog pobl i ddarganfod mwy o Gymru).

Mae rhanddeiliaid yn y sector cyhoeddus, y sector preifat a'r trydydd sector yn cydnabod Croeso Cymru mewn capasiti arwain, gan helpu i osod cyfeiriad a meithrin hyder masnachol. Mae arnom eisiau i'n sector dyfu'n bwrpasol drwy gydol y flwyddyn, gan helpu i ysgogi ffyniant mewn ardaloedd trefol a gwledig. Mae pandemig y Coronafeirws yn effeithio'n ddifrifol ar y sector hwn. O'r cychwyn cyntaf, mae busnesau wedi wynebu heriau eithriadol na welwyd eu tebyg, ac er gwaethaf ymyriadau ariannol helaeth gan Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU, mae'r dirywiad yn y sector yn dal i gael effaith ddifrifol – symbolaidd, gymdeithasol, ddiwylliannol ac economaidd – ar lawer o drefi a phentrefi sydd hefyd yn wynebu heriau eraill sy'n gysylltiedig â Covid-19, a fydd yn parhau i 2022/23. Fodd bynnag, mae'r sector hwn hefyd yn un sydd â rhagolygon cadarnhaol yn y tymor canolig i'r tymor hirach oherwydd natur ac ansawdd y cynnyrch Cymreig sy'n cael ei gynig a chryfder ym marchnad ddomestig y DU, ac mae unrhyw gyllid yn ffordd o gefnogi diwydiant sy'n cael ei herio ac yn buddsoddi yn ffyniant hirdymor sawl rhan o Gymru.

Mae'r cynigion ar gyfer gweithgareddau wedi cael eu datblygu i gwblhau'r gwaith o gyflawni'r Cynllun Adfer, ac i fynd a ni'n ôl at ein Cynllun Strategol [Croeso i Gymru: Blaenoriaethau i'r Economi Ymwelwyr 2020-2025](#). Mae'r gweithgarwch arfaethedig hefyd yn ystyried ein hymrwymiad i ddefnyddio brand llwyddiannus Cymru Wales i hyrwyddo Cymru ym mhedwar ban byd, fel y nodwyd yn [Strategaeth Rhyngwladol Cymru](#) a'r cynnig llesiant mwy unfryd sydd bellach wedi cael ei ddatblygu ac sy'n dod â'r brand yn nes at Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae ein brand ac ymgyrchoedd Cymru Wales hefyd yn gosod ein hiaith fel rhan ganolog o'n diwylliant, ac yn cyflwyno Cymru fel cenedl ddwyieithog sy'n edrych am allan. Wrth adeiladu economi sy'n seiliedig ar egwyddorion gwaith teg, cynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol, bydd y strategaeth yn darparu ymgyrchoedd sgiliau/recruiwio, marchnata busnes ac amodau cymorth busnes. Mae twristiaeth yn hanfodol i *wneud ein dinasoedd, ein trefi a'n pentrefi yn llefydd hyd yn oed gwell i fyw a gweithio ynddynt* drwy ariannu cynlluniau a gweithgareddau creu lleoedd sy'n rhoi manteision cymunedol ochr yn ochr â manteision i ymwelwyr er mwyn "tyfu twristiaeth er budd Cymru".

Bydd Croeso Cymru yn parhau i gefnogi arloeswyr yn y diwydiant sy'n cynnig cynnyrch o ansawdd uchel sy'n creu enw da. Ein prif fwch o ran cynnyrch yw llety o ansawdd uchel mewn sawl rhan o Gymru, felly wrth i ni symud at werth yn hytrach na nifer, byddwn yn gweithio gyda busnesau sydd eisoes yn bodoli i gynyddu eu lefelau defnydd a'u cynnyrch. Bydd ein Cronfa Buddsoddi mewn Twristiaeth yng Nghymru, sydd werth £50 miliwn ac yn cael ei darparu mewn partneriaeth â Banc Datblygu Cymru, yn parhau i helpu i ariannu buddsoddiad cyfalaf mewn prosiectau twristiaeth sy'n datblygu'r sector ac sy'n cael effaith gadarnhaol ar economi Cymru.

Byddwn hefyd yn mabwysiadu dull gweithredu mwy strategol a rhyngwladol lle'r ydym yn ceisio darparu cyllid a buddsoddiad ychwanegol i gefnogi ein sector, gan greu Cymru yn lleoliad o safon i ddatblygu brand neu fusnes drwy'r sianeli priodol. Ni fydd pob prosiect eiconig yn brosiect ar raddfa fawr, ac nid yw ein cymorth wedi'i gyfyngu i lety ac atyniadau sy'n cael eu gwasanaethu; rydym yn chwilio am ansawdd ar gyfer pob pris a sector. Mae hyn yn cynnwys y sector carafannau a gwersylla – maes sy'n boblogaidd iawn ac sy'n arallgyfeirio'n gyflym mewn ymateb i newidiadau yn y farchnad, ac sy'n greiddiol i sefyllfa Cymru yn y farchnad, yn enwedig yn y DU.

Mae angen i ni barhau i fuddsoddi yn y seilwaith twristiaeth sylfaenol o amgylch Cymru, ac mewn profiadau o ansawdd uchel i ymwelwyr. Mae'r Pethau Pwysig yn gronfa ar gyfer Cymru gyfan a fydd yn darparu gwelliannau i seilwaith twristiaeth ar raddfa fach, ac yn sicrhau bod pawb sy'n ymweld â Chymru yn cael profiad cadarnhaol a chofiadwy

drwy gydol eu harhosiad. Bydd yn canolbwyntio ar y seilwaith sydd ei angen i sicrhau bod pawb yn teimlo bod croeso iddynt – o leoedd newid cwbl hygyrch (Changing Places) i welliannau hygyrchedd ehangach. Byddwn hefyd yn ystyried rhagor o syniadau, gan weithio gyda phartneriaid lleol i adeiladu ar hunaniaeth a chymeriad unigryw trefi marchnad a phentrefi arfordirol, a rhoi pwyslais ar brosiectau sy'n cyfrannu at gyflawni'r agenda datgarboneiddio gan greu cyrchfannau cynaliadwy.

10.12 Y Strategaeth Manwerthu sydd ar y gorwel

Y sector manwerthu yw'r cyflogwr mwyaf yng Nghymru, gyda **114,000 o weithwyr**, ac mae masnach fanwerthu yn cynrychioli **5.9% o werth ychwanegol gros Cymru (Sylwer bod y sector manwerthu yn cyfeirio at Ddosbarth Diwydiannol Safonol 47: Masnach fanwerthu, ar wahân i gerbydau modur a beiciau modur)**. Ochr yn ochr â'i werth mewn termau economaidd, y sector manwerthu yw hanfod llawer o'n cymunedau lleol ac mae'n darparu'r nwyddau a'r gwasanaethau hanfodol, a'r rhai nad ydynt yn hanfodol, y mae llesiant pob un ohonom yn dibynnu arnynt.

Fodd bynnag, mae effeithiau deul ymadael â'r UE a Covid wedi newid pethau'n sylweddol. Cyn hynny, roedd y sector yn wynebu heriau'n ymwneud â datblygiadau technoleg a newidiadau ym mhatrymau gwario defnyddwyr, ond mae'r pandemig wedi cyflymu llawer o'r newidiadau hyn ac rydym wedi gweld effaith drychinebus ar fanwerthwyr bach a mawr. Er bod y sector manwerthu'n darparu gwaith gwerth chweil i lawer, rydym hefyd yn sylweddoli nad yw hynny'n wir i bawb, a bod heriau o hyd o ran ansawdd y gwaith. Mae cyflogwyr cyfrifol, undebau llafur ac eraill yn rhannu'r dyhead i fynd i'r afael â hyn ac i sicrhau bod gwaith teg, diogel, sicr a gwerth chweil yn rhywbeth mwy cyffredin ar draws y sector manwerthu.

Rydym yn elwa o lawer iawn o ymgysylltu â'r sector ac rydym yn gwerthfawrogi cyfraniadau ein rhanddeiliaid yn fawr, gan gynnwys busnesau a'u cynrychiolwyr ac undebau: Mae'r fforwm manwerthu, a lansiwyd ar y cyd gan Weinidog yr Economi a'r Dirprwy Weinidog Partneriaeth Gymdeithasol, yn bartneriaeth gymdeithasol sy'n cynnwys cynrychiolwyr y sector, undebau a swyddogion sy'n gweithio ar y cyd i lywio'r gwaith o ddatblygu strategaeth manwerthu a fydd yn arwain at argymhellion tymor byr, tymor canolig a thymor hir i roi sefydlogrwydd a sicrwydd i'r sector. Bydd y strategaeth, sydd i fod i gael ei lansio gan Weinidogion ym mis Mawrth 2022, yn helpu'r sector manwerthu i gael dyfodol llewyrchus a fydd yn cynnig cyfleoedd deniadol i gael gwaith ac i ddatblygu gyrfa, ac i barhau i fod yn gonglfaen i economi Cymru – o'r stryd fawr leol i ganol ein dinasoedd.

10.13 Newid i Sero Net

Cymru Sero Net yw cam nesaf ein taith, a'r cyntaf gyda'r targed sero net, gan weithio tuag at Gymru fwy gwyrdd, cryf a theg. Bydd ein dull gweithredu yn cadw'r swyddi presennol, yn creu cyfleoedd gwaith, ac yn helpu i sicrhau bod ein diwydiannau'n dal yn gystadleuol yn rhyngwladol. Ond, ni ellir gorbwysleisio'r heriau a fydd yn ein hwynebu yn y degawdau i ddod, a rhaid i bob un ohonom weithio gyda'n gilydd i wireddu'r cyfleoedd sydd ar gael.

Ein gweledigaeth yw economi llesiant sy'n hybu ffyniant, yn amgylcheddol gadarn, ac yn helpu pawb i gyflawni eu potensial. Mae sicrhau proses deg o newid i ddyfodol carbon isel yn hollbwysig i Gymru. Rwy'n gweithio'n agos gyda'r Gweinidog Newid

Hinsawdd ar sut gallwn ni adnewyddu Busnes Cymru i adlewyrchu ein blaenoriaethau ar gyfer Sero Net, sut gallwn ni flaenoriaethu cymorth i fusnesau sy'n cyfrannu fwyaf ar gyfer Cymru gyda'n Contract Economaidd, a sut gall Banc Datblygu Cymru sicrhau bod busnesau sy'n ceisio datgarboneiddio yn cael y cymorth sydd ei angen arnynt.

Mae Busnes Cymru yn helpu busnesau bach a chanolig, microfusnesau ac entrepreneuriaid newydd i gyflwyno arferion datblygu cynaliadwy yng ngwedd eu menter. Mae hyn yn helpu busnesau yng Nghymru i fanteisio ar gyfleoedd newydd ac i gymryd camau i wireddu'r manteision i fusnesau o ddefnyddio adnoddau ac ynni'n effeithlon, yn ogystal ag ymuno â chymuned o sefydliadau blaengar sy'n gweithio tuag at ddyfodol di-garbon. Rydym yn cymryd camau pellach i gryfhau'r ffordd mae Busnes Cymru yn mynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd – er enghraifft drwy roi gwell gwybodaeth, arweiniad a chymorth i helpu busnesau i leihau eu hallyriadau carbon yn ogystal ag addasu i effeithiau newid hinsawdd. Rydym yn adnewyddu gwefan Busnes Cymru i adlewyrchu'r blaenoriaethau ar gyfer Cymru Sero Net, ac yn cyfeirio busnesau bach a chanolig at raglenni cymorth i fusnesau, gwefannau allweddol, adnoddau ar-lein, canllawiau rheoleiddio ac astudiaethau achos i rannu profiadau busnesau yng Nghymru.

Mae busnesau yng Nghymru yn cael cefnogaeth ar hyn o bryd i ddatblygu, gweithredu a masnacheiddio cynnyrch, prosesau a gwasanaethau newydd drwy Raglen Smart Cymru. Mae Banc Datblygu Cymru eisoes yn gweithio gyda llawer o fusnesau i gefnogi eu huchelgais i ddatgarboneiddio, i ddefnyddio llai o ynni, ac i ddatblygu cynnyrch newydd gyda phwyslais ar fod yn wyrdd. O ganlyniad i ehangder y gweithgarwch hwn a'r profiad mae'n ei gael ar hyn o bryd, mae gan Fanc Datblygu Cymru rôl allweddol i gefnogi'r agenda datgarboneiddio.

Ddiwedd mis Tachwedd lansiais [Becyn newydd, gwerth £35m](#), i helpu busnesau bach a chanolig yng Nghymru i ail-lansio, datblygu, datgarboneiddio a thyfu er mwyn helpu i sbarduno adferiad economaidd Cymru. Mae ein Contract Economaidd yn blaenoriaethu cymorth i fusnesau sy'n gwneud y cyfraniad mwyaf i Gymru. Rydym wedi ymrwymo i siarad â'r holl fusnesau sy'n cael cefnogaeth gennym ni, i ofyn sut maen nhw'n mynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd.

Mae Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol yn dal yn elfen allweddol o'r cyd-destun sgiliau yng Nghymru. Maen nhw'n darparu gwybodaeth am y farchnad lafur i Lywodraeth Cymru, a hefyd yn gweithredu fel partneriaid strategol ar bob mater sy'n ymwneud â chyflogadwyedd a sgiliau, gan gefnogi'n uniongyrchol ein dull gweithredu rhanbarthol a'r Bargeinion Dinesig a'r Bargeinion Twf ledled Cymru. Bydd hyn yn golygu cyflymu'r broses o fabwysiadu'r sgiliau newydd sydd eu hangen ar gyfer y swyddi diogel o ansawdd uchel y mae economi carbon isel yn dibynnu arnynt.

Mae angen sicrhau bod swyddi'n fwy uniongyrchol berthnasol i anghenion economi carbon isel. Rhaid i'r system sgiliau wneud ei rhan i reoli'r broses o newid, er mwyn mynd ati'n gyflym i alluogi mwy o unigolion a busnesau i ffynnu mewn economi sy'n newid. Mae Cynllun Cymru Sero Net yn ymrwymo Llywodraeth Cymru i ddatblygu Cynllun Gweithredu ar gyfer Sgiliau Sero Net er mwyn helpu'r broses o newid i Sero Net ac un sy'n gyfartal ac yn deg.

Bydd swyddogion yn gweithio'n agos gyda rhanddeiliaid o bob rhan o Gymru i ddatblygu'r Cynllun Gweithredu. Bydd prifysgolion a cholegau, ynghyd â darparwyr sgiliau, awdurdodau lleol a'r trydydd sector yn chwarae rhan ganolog yn y gwaith o

ddarparu'r hyfforddiant, y sgiliau a'r arloesedd sydd eu hangen ar gyflogwyr ledled Cymru.

Mae'r gallu i drosglwyddo sgiliau yn hollbwysig i'r economi mewn cyfnodau o argyfwng, a phan fydd angen ymyriadau hyfforddi newydd; mae'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol, a'u natur drosglwyddadwy, yn hollbwysig i'r rhaglenni hyn. Mae'r Safonau hyn yn ymateb i newidiadau galwedigaethol a chymdeithasol, ac felly gallant ddarparu'r sgiliau y bydd eu hangen ar Gymru yn y dyfodol. Bydd strategaeth newydd y Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol yn ymateb i'r agenda adferiad gwyrdd fel un o'i phrif flaenoriaethau, ac yn comisiynu ymchwil Gwybodaeth am y Farchnad Lafur er mwyn dod o hyd i'r ffynonellau data mwyaf cadarn i ymateb i alwedigaethau newydd neu sy'n wynebu newid sylweddol ar draws y DU.

Mae angen inni gael polisi hirdymor a chyson ar ddatgarboneiddio hefyd, a mwy o gefnogaeth gan Lywodraeth y DU ar gyfer arloesi. Mae ein gofynion yn amrywio o eglurder i fusnesau ynghylch rheoleiddio a chyllid i weithredu ar newid tanwydd a phrisiau carbon, ac maen nhw'n galw am fframwaith cydlynol y gall pob un ohonom ei ddefnyddio i gynllunio. Gyda'r fframwaith cywir, byddai busnesau a diwydiant yng Nghymru o'r diwedd yn cael y sicrwydd sydd ei angen arnynt i gyflymu eu huchelgeisiau. Yn yr un modd â meysydd eraill a oedd yn arfer cael cyllid gan yr UE, mae lefelau gallu a chapasiti ymchwil yng Nghymru yn debygol o ostwng dros y blynyddoedd nesaf os na fydd Llywodraeth y DU o leiaf yn cynnal y lefelau buddsoddi presennol.

10.14 Polisi Llywodraeth Cymru ar weithio o bell

Nid yw'r gyllideb ar gyfer y polisi gweithio o bell wedi'i nodi ar wahân yng nghyllideb yr Economi. Fodd bynnag, oherwydd inni ddod â rhwydwaith prawf o hybiau at ei gilydd – a nodwyd yn y [Datganiad i'r wasg – Lleoliadau gweithio o bell](#) – am gost isel iawn neu heb unrhyw gost, rydym yn disgwyl y bydd y gwariant yn y dyfodol yn canolbwyntio ar ddarparu offer galluogi, fel llwyfan digidol ar gyfer gwybodaeth ac archebu. Bydd y rhain hefyd yn rhai isel eu cost, ac yn canolbwyntio ar gynaliadwyedd masnachol yn y dyfodol, felly rydym yn disgwyl i'r costau gael eu rheoli fel pwysau yn ystod y flwyddyn.

10.15 Masnach

Ym mis Rhagfyr 2020 cyhoeddwyd y [Cynllun Gweithredu Allforio](#), ac mae cyflawni'r Cynllun yn un o ymrwymadau'r Rhaglen Lywodraethu. Mae'r gyllideb yn dal yn £4.692m yn y gyllideb ddrafft, a'i nod yw sbarduno twf allforion o Gymru yn y tymor hwy. Mae'r Cynllun yn sicrhau bod gennym ni amrywiaeth gynhwysfawr o raglenni allforio i helpu busnesau gyda'u taith allforio – o ysbrydoli busnesau i allforio; meithrin y gallu i allforio; dod o hyd i gwsmeriaid tramor; a chyrraedd marchnadoedd tramor. Fodd bynnag, mae COVID-19 a'r berthynas fasnachu fwy cymhleth â'r UE, sef ein partner masnachu mwyaf, wedi cael effaith sylweddol ar fasnach ryngwladol. Mae hyn yn cael ei adlewyrchu yn yr ystadegau dros dro diweddaraf ar allforio, sy'n dangos mai £13.5 biliwn oedd gwerth allforion nwyddau Cymru yn y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mehefin 2021, sydd £2bn (13.1%) yn llai o'i gymharu â'r flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mehefin 2020, a £4.3bn (24.1%) yn llai o'i gymharu â'r flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mehefin 2019.

Mae'r Cynllun wedi cyflwyno cymorth i fusnesau ar bob cam o'u taith allforio, gan gynnwys drwy gymorth a chynngor pwrpasol 'ar lawr gwlad' drwy ein tîm o Gynghorwyr Masnach Ryngwladol, sydd wedi'u lleoli ledled Cymru. Er mwyn

ysbrydoli diwylliant o allforio a rhyngwladoli ymysg busnesau Cymru, mae ein hymgyrch Esiamplau Allforio yn dangos llwyddiannau nifer o allforwyr profiadol yng Nghymru er mwyn annog pobl eraill i ystyried allforio; ac rydym hefyd wedi lansio'r Rhaglen Cwmnïau Allforio Newydd, sef rhaglen beilot i weithio'n ddyfal gyda busnesau penodol sydd â'r uchelgais a'r potensial i ddod yn allforwyr cynaliadwy a llwyddiannus. Er mwyn datblygu'r gallu i allforio, rydym yn darparu cyfres o weminarau a hyfforddiant a chynghor ar-lein ar allforio drwy'r Hyb Allforio pwrpasol. Cafodd y cynllun Clwstwr Allforio ei lansio yn yr hydref, ac mae'n dod â chwmnïau mewn sectorau allweddol at ei gilydd i ddatblygu rhwydweithiau cymorth cryf. Mae'n gweithio ar sail "un-i-lawer" i helpu i ddatblygu allforio, gan helpu i sicrhau bod cwmnïau'n dysgu gan ei gilydd ac yn rhannu gwybodaeth a phrofiad. I helpu busnesau i ddod o hyd i gwsmeriaid tramor a chyrraedd marchnadoedd tramor, rydym yn parhau i ddarparu teithiau masnach/arddangosfeydd tramor i hyrwyddo allforion o Gymru – gyda llawer ohonyn nhw wedi cael eu cynnal ar-lein – i farchnadoedd allweddol, gyda chefnogaeth ein timau tramor, yn ogystal â phartneriaid allweddol eraill yn y farchnad fel yr Adran Masnach Ryngwladol.

Mae'r gyllideb yn cefnogi ein hymdrechion i hyrwyddo Cymru fel lleoliad ar gyfer mewnfuddsoddi, sy'n ymrwymiad allweddol yn y Strategaeth Ryngwladol. Mae'r gweithgarwch yn canolbwyntio ar fuddsoddiad sy'n cael ei arwain gan gyfleoedd, ac ar y rhannau hynny o'r economi lle gall Cymru ddangos gallu o safon ryngwladol – gan gynnwys lled-ddargludyddion cyfansawdd, technoleg ariannol, seiberddiogelwch, ynni'r môr ac agweddau penodol ar wyddor bywyd fel meddygaeth aildyfu, niwrowyddorau a thechnoleg feddygol. Fel rhan o hyn, mae rhaglen ymgysylltu eang yn cael ei rhoi ar waith gyda'n swyddfeydd tramor ein hunain, rhwydweithiau ehangach, clystyrau diwydiant hollbwysig, a rhanddeiliaid i godi proffil cyfleoedd buddsoddi yng Nghymru.

10.16 Safleoedd Rheoli Ffiniau

Yn unol â Datganiad o Bolisi Ariannu'r DU, dylai cyfleusterau'r Safleoedd Rheoli Ffiniau gael eu hariannu'n llawn gan Lywodraeth y DU, gan fod y costau wedi deillio o bolisi Llywodraeth y DU i Ymadael â'r UE. Fodd bynnag, ni chafodd unrhyw gyllid ei ddyrannu yn yr Adolygiad o Wariant.

Ers hynny, mae Prif Ysgrifennydd y Trysorlys wedi ymrwymo i dalu'r costau o adeiladu Safleoedd Rheoli Ffiniau yng ngogledd ac yn ne-orllewin Cymru drwy geisiadau ar gyfer y gronfa wrth gefn. Mae hyn i'w groesawu. Nid yw'r cyllid wedi cael ei gynnwys hyd yma yn y gyllideb ddrafft.

Fodd bynnag, nid yw Llywodraeth y DU wedi ymrwymo i dalu'r costau rhedeg, gan gynnwys y costau i sefydlu'r trefniadau. Mae Llywodraeth Cymru yn credu y dylai dalu'r costau hyn hefyd, ac mae'n parhau i drafod â Llywodraeth y DU.

10.17 Ymchwil, Datblygu ac Arloesi

Ar hyn o bryd nid yw cyllideb 2022-23 yn amlinellu dyraniad penodol o gyllid Ymchwil, Datblygu ac Arloesi ar gyfer y pum blaenoriaeth a gyhoeddwyd gan Brif Weinidog Cymru. Mae'r dyraniad mewn blynyddoedd blaenorol wedi cefnogi ymchwil, datblygu ac arloesi ar y cyd gan y sector preifat, y sector cyhoeddus a'r trydydd sector. Mae'r canlynol yn dal yn flaenoriaeth i ni:

- Defnyddio'r capasiti ymchwil, datblygu ac arloesi i gefnogi ein Rhaglen Lywodraethu, gan ganolbwyntio ar newid hinsawdd, adferiad amgylcheddol a datgarboneiddio;
- Adeiladu ymhellach ar y capasiti ymchwil, datblygu ac arloesi yng Nghymru yn y Gwyddorau Bywyd ac Iechyd;
- Datblygu strategaeth arloesi ar draws Llywodraeth Cymru ar gyfer twf a datblygu sgiliau yn y sylfaen ymchwil ac arloesi.

Byddwn yn parhau i gyflawni ein hagenda arloesi:

- **Drwy fuddsoddi ar y cyd a rhannu risgiau Ymchwil, Datblygu ac Arloesi ym myd busnes.** Mae ein rhaglenni presennol yn helpu busnesau i ddatblygu cynnyrch a phrosesau newydd carbon isel. Mae pob cais yn cael ei asesu yn erbyn nodau Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
- **Drwy sbarduno arferion newydd ym maes caffael cyhoeddus.** Rydym yn gweithio mewn partneriaeth ag Innovate UK Llywodraeth y DU i ddatblygu cystadlaethau Menter Ymchwil Busnesau Bach, sy'n galluogi cyrff yn y sector cyhoeddus i chwilio am atebion arloesol i'w problemau sy'n anodd eu datrys – mae llawer ohonyn nhw'n ymwneud â'r agenda datgarboneiddio; ee, helpu Cyngor Caerdydd i gynnal cystadleuaeth cynhyrchu ynni adnewyddadwy cludadwy er mwyn lleihau'r angen am bŵer diesel mewn digwyddiadau mawr yn y ddinas.
- **Drwy ddarparu cyfleusterau arloesi yn y DU.** Er enghraifft sicrhau'r Ganolfan Adeiladu Gweithredol yn Abertawe, a gafodd £36m gan Gronfa Her y DU. Mae'r ganolfan yn datblygu cynnyrch a thechnegau'r genhedlaeth nesaf sy'n cynhyrchu, yn storio ac yn rhyddhau ynni. Roedd hyn yn adeiladu ar waith y Sefydliad SPECIFIC, hefyd yn Abertawe, a ddatblygodd yn ddiweddar un o'r ystafelloedd dosbarth cyntaf sy'n effeithlon o ran ynni.
- **Drwy gadw golwg ar yr arferion gorau cenedlaethol, Ewropeidd a byd-eang.** Drwy ein gwaith mewn partneriaethau arloesi rhyngwladol – llawer ohonyn nhw â rhanbarthau eraill yn yr UE.

Mewn blynyddoedd blaenorol mae arloesi wedi cael llawer o gyllid gan yr UE, gan ddarparu cyllideb flynyddol o tua £21m a oedd hefyd yn mynd i'r afael â'r uchelgeisiau yn adolygiad Reid a'r disgwyliadau ar gyfer y Llywodraeth flaenorol ynghylch dosbarthu a darparu cyllid yn lle cyllid yr UE, gan sicrhau canlyniadau arwyddocaol:

TABL 10 – CANLYNIADAU ARLOESI	
Canlyniadau	Effaith
Annog busnesau i ddatblygu drwy fabwysiadu arferion Arloesol	881
Buddsoddiadau busnes mewn prosiectau Ymchwil, Datblygu ac Arloesi	£32m
Busnesau'n cydweithio ar brosiectau Ymchwil, Datblygu ac Arloesi cydweithredol	80
Datblygu cynnyrch, prosesau a gwasanaethau arloesol er mwyn creu gwelliannau cymdeithasol	382
Cofrestru hawliau eiddo deallusol (i gadw'r wybodaeth yng Nghymru)	74
Sicrhau buddsoddiad ar gyfer twf busnes drwy Ymchwil, Datblygu ac Arloesi	£66m
Cynyddu'r gwerth ychwanegol gros net drwy fabwysiadu arferion Ymchwil, Datblygu ac Arloesi	£112m
Lleihau Carbon: Busnesau'n mabwysiadu neu'n gwella strategaethau cynaliadwyedd amgylcheddol	961

Mae'r Llywodraeth hon yn sylweddoli pwysigrwydd Ymchwil, Datblygu ac Arloesi i Gymru ond, oherwydd newidiadau Llywodraeth y DU i Ddeddf y Farchnad Fewnol a'i rheolaeth dros Gronfa Ffyniant Gyffredin y DU, mae wedi gorfod ymateb i'r gostyngiad a ragwelir yn y cyllid a ddisgwylir ac ymrwymadau blaenorol cysylltiedig a adlewyrchir yn y dyraniadau cyllideb cyfalaf o £31.4m dros y tair blynedd nesaf, gan gynnwys cyllid yr UE o £11.4m yn 2022-23.

Mae Prifysgolion yng Nghymru wedi sefydlu Rhwydwaith Arloesedd Cymru i gefnogi'r gwaith o ddatblygu cynigion ar y cyd ym maes ymchwil ac arloesi, gan ddod â galluoedd Cymru mewn nifer o feysydd pwysig ar gyfer datblygu cymunedol a busnes i fwy o amlygrwydd. Mae Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC) wedi buddsoddi £1m yn Rhwydwaith Arloesedd Cymru dros dair blynedd, ac mae cyfarwyddwr dros dro wedi cael ei benodi'n ddiweddar.

Nid yw'n glir beth mae buddsoddiad £22bn Llywodraeth y DU mewn arloesedd erbyn 2027 yn ei olygu i Gymru, ac mae'n hanfodol ein bod ni'n sicrhau lefelau cyllid sydd o leiaf gyfwerth â'r lefelau cyllid roeddem yn arfer eu cael drwy'r UE, a'n bod yn mynd i'r afael â thanariannu hanesyddol gan ffynonellau buddsoddi cystadleuol ac anghystadleuol yn y DU.

Mae gwaith yn cael ei wneud gyda phartneriaid yng Nghymru i ddatblygu Strategaeth Arloesi drawslywodraethol newydd. Wrth lunio'r strategaeth, mae angen i'r gwaith arloesi ganolbwyntio ar adferiad a thwf. Mae adolygiad yr Athro Reid yn un ffynhonnell o dystiolaeth a fydd yn sail i'r gwaith hwn, ond mae ein blaenoriaethau a'n pwyslais wedi gorfod esblygu hefyd yn ystod tymor y Llywodraeth hon, wrth ystyried y cyfyngiadau cyllido presennol.

Manylion unrhyw gyllid yn ystod 2022-23 a fydd, yn ôl y bwriad, yn darparu adnoddau ar gyfer y strategaeth arloesi genedlaethol sy'n seiliedig ar genhadaeth ac yn rhan o'r Cytundeb Cydweithio, os nad yw hyn wedi'i gynnwys uchod. Bydd ein strategaeth arloesi drawslywodraethol newydd, sy'n gwbl integredig, yn rhoi sylw i gyfleoedd a heriau i adeiladu ar y momentwm mewn arloesedd yn y sector cyhoeddus a'r sector preifat a achosir gan bandemig Covid-19. Bydd hefyd yn ymdrin â mesur carbon er mwyn inni allu deall yn iawn ein heffaith ar leihau carbon. Bydd yn cyflwyno'r ddadl dros gael cyllid i helpu darpariaeth drawslywodraethol, ac yn cynnal asesiad o'r hyn sydd ei angen.

Gwaith Craffu 2020-21 y Pwyllgor – Cyllid yr UE ar gyfer Ymchwil ac Arloesi

Yn ystod y cyfnod rhwng 2014 a 2020, roedd Cymru wedi elwa o gael dros £2bn o Gronfeydd Strwythurol. Rhwng 2014 a 2018, cafodd 20% o gyfran Cronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop a Chronfa Gymdeithasol Ewrop ei dyrannu i ymchwil ac arloesi. Roedd cyfanswm y buddsoddiad tua £334m rhwng 2014 a 2020, tua £60m bob blwyddyn. Mae hyn yn cynnwys portffolio o fuddsoddiadau strategol, ategol ac arbenigol, a oedd yn cynnwys Gwyddorau Bywyd, Ynni, Uwch Beirianeg a TGCh. Yng nghyd-destun y DU, yn ystod y cyfnod hwn roedd Cymru wedi dyrannu tua €388m o gyfanswm cyllid Cronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop i'r DU, sef €1.5bn, ar gyfer Ymchwil ac Arloesi – mwy nag unrhyw un o'r Gweinyddiaethau Datganoledig yn y DU.

Roedd rhaglen Horizon 2020 yn helpu ymchwilwyr i gydweithio, gyda'i phwyslais ar wyddoniaeth ragorol, arweinyddiaeth ddiwydiannol a mynd i'r afael â heriau cymdeithasol. Roedd hefyd yn darparu cymorth grant ar draws yr holl sbectrwm ymchwil a datblygu, o ymchwil arloesol i weithgarwch agos at y farchnad. Erbyn mis Medi 2018, roedd sefydliadau yng Nghymru wedi sicrhau tua €102m o gyllid Horizon 2020 ers dechrau'r rhaglen, ar sail rhagoriaeth gystadleuol. Roedd hyn yn cynnwys dros 255 o gyfranogiadau (dyfarniadau), a 2,820 o gyweithiau rhyngwladol a oedd yn cynrychioli buddsoddiad o tua €1 biliwn i gyd mewn prosiectau yr oedd cyfranogwyr o Gymru yn cydweithio arnynt.

Mae cynlluniau SMART Llywodraeth Cymru, sy'n cael eu hariannu gan Gronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop (Arloesedd SMART, SMARTCymru ac Arbenigedd SMART), yn darparu cyfres integredig o ymyriadau sy'n sbarduno ymddygiad arloesol mewn busnesau yng Nghymru. Mae Arloesedd SMART wedi ymgysylltu â dros 1,800 o gwmnïau, ac wedi annog 240 ohonyn nhw i wneud cais am gyllid cystadleuwydd gan Innovate UK a Horizon 2020. Mae SMARTCymru ac Arbenigedd SMART wedi helpu dros 340 o gwmnïau gyda phrosiectau Ymchwil a Datblygu sydd werth dros £100m gydag arian cyfatebol.

Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru. Mae Llywodraeth Cymru yn buddsoddi dros £42m mewn ymchwil iechyd a gwasanaethau cymdeithasol bob blwyddyn. Mae hyn yn darparu cymorth ar gyfer seilwaith helaeth o ganolfannau, unedau treialon a grwpiau cymorth sy'n cynnal astudiaethau ymchwil glinigol, yn arwain ymchwil ryngwladol aml-ganolfan, ac yn cymryd rhan mewn ymchwil sy'n effeithio ar iechyd Cymru, y DU a'r byd. Mae Llywodraeth Cymru wedi buddsoddi'n sylweddol mewn seilwaith ymchwil i gefnogi a chynyddu'r capasiti ymchwil a datblygu, a ddyluniwyd er mwyn sicrhau bod Cymru yn adeiladu ar gryfderau ymchwil lle mae'n rhagori ac yn cynnwys cyweithiau hanfodol gyda'r diwydiant gwyddorau bywyd, er budd cleifion yn gyffredinol.

Darparwyd arian cyfatebol ar gyfer rhaglen Sêr Cymru II, a oedd werth £60m. Pwrpas y rhaglen yw cynyddu capasiti ymchwil Cymru, ac mae wedi denu amrywiaeth ehangach o dalentau rhagorol ym maes ymchwil sydd ar ddechrau neu ar ganol eu gyrfa, a chymrodoriaethau i ddenu gwyddonwyr sy'n cymryd seibiant o'u gyrfa yn ôl i swyddi ymchwil yng Nghymru. Gyda'i gilydd, mae'r buddsoddiad yn dod i oddeutu £100m gan y canlynol: Llywodraeth Cymru, CCAUC, Sefydliadau Addysg Uwch Cymru, Cronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop a chyllid Horizon 2020.

Mewn ymateb i Covid-19, cyflwynodd Llywodraeth Cymru gais ymchwil i brifysgolion, drwy'r rhaglen, am gynigion ymchwil newydd i gyfrannu at ddatblygu ymchwil, gan edrych ar arbenigedd a thalent yn ein sector prifysgolion. Llwyddodd y cynllun gwerth £5.4m i gyflawni 40 o brosiectau, gan ddenu £2.5m o arian cyfatebol. Mae'r tabl canlynol yn crynhoi sefyllfa CCAUC:

TABL 11 – CYMORTH UNIONGYRCHOL CCAUC			
	2019/20	2020/21	2021/22
	£'000	£'000	£'000
Fesul Blwyddyn Academaidd			
Cronfa Arloesi Ymchwil Cymru	7,500	10,500	15,000
Rhwydwaith Arloesedd Cymru	-	150	420
Ymchwil o Ansawdd	75,800	75,800	81,700
Ymchwil Ôl-radd	6,500	6,500	6,200
Y Gronfa Ymchwil i Heriau Byd-eang	2,500	2,800	-

Rhaglen Sêr Cymru	200	500	1,300
	92,500	96,250	104,620
Cronfeydd sy'n cael eu rheoli gan CCAUC (Blwyddyn Ariannol)			
Cyfalaf Ymchwil Addysg Uwch*	6,980	9,430	6,980
Cronfa Fuddsoddi Partneriaeth Ymchwil y DU**	-	7,280	22,640
	6,980	16,710	29,620

10.18 Sgiliau a Chyflogadwyedd

Gwarant i Bobl Ifanc

Y Gwarant i Bobl Ifanc yw'r strwythur ymbarél uwchben yr holl raglenni ar gyfer pobl ifanc, a'i nod yw creu taith syml i bobl ifanc beth bynnag fo'u hamgylchiadau a'u cefndir.

Rhagwelir y bydd y Gwarant i Bobl Ifanc yn costio **dros £500m** ym mlwyddyn ariannol 2022-23 ar draws Llywodraeth Cymru; mae hyn yn cynnwys costau o fewn yr MEG Addysg a'r Gymraeg, yn ogystal â MEG yr Economi.

O fewn MEG yr Economi, rhagwelir £68m ym mlwyddyn ariannol 2022-23. Mae hyn yn cynnwys tua £12m o Gronfa Gymdeithasol Ewrop ym mlwyddyn ariannol 2022-23 o raglen Twf Swyddi Cymru + Mwy drwy weithrediadau Hyfforddeiaethau Cronfa Gymdeithasol Ewrop, ar yr amod bod y gweithgarwch yn gymwys. Mae tua £48m o'r ffigur hwn yn ymwneud â chyllidebau a gweithgareddau cyfredol sy'n cefnogi'r gwarant, ac mae £20m yn gyllideb ychwanegol sydd wedi cael ei dyrannu yng nghyllideb ddrafft 2022-23 i gefnogi'r garfan NEET ychwanegol a ddisgwyllir.

Cyfrifon Dysgu Personol

Bydd Cyfrifon Dysgu Personol yn elwa o £1m ychwanegol hyd at 2024-25, a fydd yn ei gwneud yn rhaglen £18m ar gyfer 2022-23 a £18.5m erbyn 2024-25. Mae'r rhaglen yn helpu pobl gyflogedig ledled Cymru, sydd ar gyflogau is na'r cyfartaledd, i ddysgu sgiliau lefel uwch i'w helpu i gael amrywiaeth ehangach o gyfleoedd gwaith a/neu i gael swydd ar lefel uwch. Fel ein cynllun treialu cyntaf ar gyfer cyllidebu ar sail rhyw, mae Cyfrifon Dysgu Personol yn bodloni anghenion sgiliau rhanbarthol wrth iddyn nhw newid, ac yn parhau i fynd i'r afael â bylchau sgiliau gyda chyllid sy'n targedu'n benodol y prinder o weithwyr cymwys a'r bylchau sgiliau mewn sectorau â blaenoriaeth – fel iechyd a gofal cymdeithasol, logisteg, adeiladu gwyrdd ac ynni adnewyddadwy.

Mae'r rhaglen hefyd yn ymateb i ofynion uwchsgilio cyflogwyr, i gydnabod yr heriau parhaus a achosir gan Covid-19, a'r heriau a'r cyfleoedd sy'n deillio o benderfyniad y DU i adael yr Undeb Ewropeaidd.

Mae'r cyrsiau a'r cymwysterau'n cael eu hariannu'n llawn gan Lywodraeth Cymru. Mae'r holl gyrsiau a chymwysterau sy'n cael eu darparu drwy'r rhaglen Cyfrifon Dysgu Personol yn cael eu cymeradwyo gan Bartneriaethau Sgiliau Rhanbarthol, er mwyn sicrhau bod y ddarpariaeth yn bodloni anghenion sgiliau rhanbarthol wrth iddyn nhw newid ac yn mynd i'r afael â bylchau sgiliau.

Mae'r dull hyblyg yma o ddysgu yn galluogi colegau i weithio mewn ffordd wahanol i gynnig cyrsiau a chymwysterau i fynd i'r afael â'r gofynion sgiliau economaidd ar gyfer pobl gyflogedig, beth bynnag fo lefel eu cymhwyster blaenorol.

Ar y cyd â'r Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol, bydd Cyfrifon Dysgu Personol yn bodloni'r anghenion sgiliau rhanbarthol wrth iddyn nhw newid, ac yn parhau i fynd i'r afael â bylchau sgiliau. Yn 2021-22, mae cyllid ychwanegol yn cael ei dargedu'n benodol i fynd i'r afael â phrinder gweithwyr cymwys a bylchau sgiliau mewn sectorau â blaenoriaeth, fel ailgyflogi ac ailhyfforddi staff i ddychwelyd i weithio ym maes iechyd a gofal cymdeithasol, hyfforddi mwy o yrwyr loriau trwm, ac ailsgilio unigolion i ymateb i gyfleoedd gwaith newydd cyffrous ym maes adeiladu gwyrdd ac ynni adnewyddadwy.

Mae gwerthusiad allanol wedi dechrau, a fydd yn cyfrannu at newidiadau pellach i bolisiau neu gymhwysedd ar gyfer blwyddyn academiaidd 2022-23 er mwyn helpu'r Rhaglen i gyrraedd grwpiau mwy amrywiol o ddysgwyr, gan gynnal ei nodau a'i hamcanion craidd ar yr un pryd.

Cymhwysedd Unigolion:

- Yn byw yng Nghymru
- Eisiau ennill sgiliau/cymwysterau mewn sectorau â blaenoriaeth
- Yn 19 oed neu'n hŷn

Hefyd, rhaid i unigolion fodloni o leiaf un o'r meini prawf canlynol:

- Yn gyflogedig (gan gynnwys hunangyflogedig) ac yn ennill llai na'r incwm canolrifol (£29,534), neu
- Yn weithiwr ar contract dim oriau, neu
- Yn aelod o staff asiantaeth, neu
- Mewn perygl y bydd ei swydd yn cael ei dileu, neu
- Mae COVID-19 wedi cael effaith ariannol negyddol ar yr unigolyn (ee, mae'r incwm a ragwelir yn debygol o fod yn is na'r cyflog canolrifol)

Sylwer: Mae cyllid ar gyfer gweithgarwch Cyfrifon Dysgu Personol yn rhan o'r MEG Addysg a'r Gymraeg

Cymru'n Gweithio

Cymru'n Gweithio yw dull Llywodraeth Cymru o ddarparu cyngor diduedd am ddim ar gyflogadwyedd a gyrfaedd, sydd wedi'i deilwra i anghenion ac amgylchiadau unigolyn. Mae'r gwasanaeth yn rhoi gwybodaeth, cyngor ac arweiniad ar yrfaedd proffesiynol i unigolion dros 16 oed drwy gynnal asesiad sy'n seiliedig ar anghenion – gan gynnwys rhwystrau rhag cael swydd – a chyfeirio'r unigolyn at gefnogaeth briodol. Mae'r gwasanaeth yn bwynt mynediad cenedlaethol at gymorth ynghylch cyflogadwyedd, sy'n cefnogi ac yn ategu'r sianeli presennol. Bydd Cymru'n Gweithio yn cyfeirio unigolion at raglenni cyflogadwyedd priodol sy'n cael cefnogaeth gan Lywodraeth Cymru, gan gynnwys Twf Swyddi Cymru, ReAct a Hyfforddeiaethau.

Cymru'n Gweithio yw'r llwybr i'n Gwarant i Bobl Ifanc, ac mae'n adeiladu ar y model cadarn a llwyddiannus o roi arweiniad gyrfa a chyfeirio at gymorth. Ar 30 Medi, dechreuodd Cymru'n Gweithio ddilyn cynnydd a monitro'r Gwarant i Bobl Ifanc.

ReAct + Mwy

Mae ReAct + Mwy yn rhaglen newydd a chyffrous ynghylch cyflogadwyedd oedolion. Mae'n cynnig cymorth personol i oedolion di-waith, 18 oed a hŷn sy'n ceisio ymuno â'r farchnad lafur, drwy weithio'n agos gyda'r unigolyn i gael gwared ar yr hyn sy'n ei rwystro rhag cael swydd.

Bydd ReAct + Mwy yn rhan allweddol o'r ymateb i'r ymrwymiad Gwarant i Bobl Ifanc, drwy ehangu'r ddarpariaeth i'r garfan NEET 18-24 oed. Cynigir cymhelliant hefyd i gyflogwyr sy'n recriwtio unigolyn NEET. Bydd hyn hefyd ar gael i gyflogwyr sy'n recriwtio unigolyn sydd ag anabledd. Bydd y rhaglen yn cynnig dull gweithredu personol, ac yn galluogi pobl i gael gafael ar hyfforddiant a chefnogaeth berthnasol. Bydd hefyd yn helpu i atal pobl rhag bod yn ddi-waith yn y tymor hir drwy eu helpu i symud ymlaen i waith cynaliadwy yn gyflym.

Mae ReAct + Mwy yn rhaglen grant ynghylch cyflogadwyedd oedolion sy'n cael ei harwain gan y galw lle mae'r pŵer prynu yn nwylo'r unigolyn, gyda chymorth gan gynghorydd Cymru'n Gweithio. Felly mae darparwyr yn amrywio ar draws y rhanbarthau, gan ddibynnu ar anghenion personol y dinesydd a'r cyfleoedd yn y sector. Mae'r dull hwn o weithredu yn rhoi'r hyblygrwydd a'r gallu i'r prosiect ymateb yn gyflym i newidiadau yn yr amgylchedd economaidd ac i newidiadau mewn blaenoriaethau sy'n ymwneud â llesiant cymdeithasol Cymru, drwy ymateb i anghenion unigolion a'r rhwystrau maen nhw'n eu hwynebu.

Bydd y rhaglen newydd yn cadw'r dull llwyddiannus o ddarparu sgiliau hyfforddiant galwedigaethol i unigolion, ac yn darparu cymorth gyda chostau gofal a theithio, er enghraifft. Bydd gofynion cymhwysedd ReAct + Mwy yn cael eu hehangu i gynnwys y garfan NEET, gan gefnogi'r ymrwymiad Gwarant i Bobl Ifanc yn y Rhaglen Lywodraethu. Cynigir cymhelliant i gyflogwyr sy'n recriwtio unigolyn o'r garfan hon. Mae'r cymhelliant i gyflogwyr hefyd yn blaenoriaethu unigolion sydd ag anabledd. Bydd ReAct + Mwy hefyd yn helpu Cyn-droseddwyr a throseddwyr sy'n bwrw eu dedfryd yn y gymuned.

Mae Grant Cymorth ar gyfer Datblygiad Personol yn ychwanegiad newydd cyffrous i ReAct + Mwy, a bydd yn mynd i'r afael â'r hyn sy'n rhwystro unigolion rhag cael swydd – mae hyn yn cynnwys y canlynol, ymysg pethau eraill: archwiliadau'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd, Saesneg ar gyfer Siaradwyr Ieithoedd Eraill (ESOL), yn ogystal â materion llesiant sy'n ymwneud â hunanwerth, hyder, cymhelliant, cadernid ac agwedd. Dim ond i unigolion y nodir eu bod o dan anfantais o ran y farchnad lafur, ac y mae angen rhagor o gymorth arnyn nhw i oresgyn yr hyn sy'n eu rhwystro rhag cael swydd, y bydd y ddarpariaeth hon ar gael. Bydd ReAct + Mwy yn cynnig profiad gwaith pan fydd hyn yn rhwystr amlwg rhag cael swydd, a bydd Cymru'n Gweithio yn sicrhau bod y rheini sy'n cymryd rhan yn ReAct + Mwy yn cael eu paru'n effeithiol â swydd.

Bydd gwasanaeth mentora newydd yn cael ei gyflwyno i'r rhaglen ReAct + Mwy, a bydd ar gael i unigolion cymwys. Bydd yn rhoi cymorth personol i'r rheini sy'n wynebu rhwystrau rhag cael swydd, ac yn mynd yr 'ail filltir' i helpu unigolion. Mae swyddogion yn gweithio ar draws y Llywodraeth gyda chydweithwyr Cymunedau am Waith a Mwy a Cymru'n Gweithio i ddatblygu'r elfen arloesol hon sy'n adeiladu ar ganlyniadau gwerthusiadau blaenorol.

Drwy dargedu grwpiau dan anfantais a galluogi pobl i gael gafael yn gyflym ar hyfforddiant a chymorth perthnasol, bydd rhaglen ReAct + Mwy yn helpu i atal pobl rhag bod yn ddi-waith yn y tymor hir drwy eu helpu i symud i waith cynaliadwy yn gyflym.

Mae ymarfer dadansoddi costau wedi cael ei gynnal i sicrhau bod y cymorth a gynigir yn gyfredol ac yn realistig er mwyn i unigolion gymryd rhan yn y rhaglen a dilyn eu taith at swydd. Mae'r tabl isod yn dangos datblygiadau allweddol ReAct + Mwy:

TABL 12 – DATBLYGIADAU ALLWEDDOL REACT		
Elfen o'r Rhaglen	ReAct ar ei ffurf bresennol	ReAct + Mwy
Hyfforddiant Galwedigaethol	Hyd at £1,500	Hyd at £1,500
Cymorth Ychwanegol	Hyd at £200	Hyd at £300
Gofal/Gofal Plant	Hyd at £2,600 (gofal plant yn unig)	Hyd at £4,550
Cymorth Recriwtio i Gyflogwyr	Hyd at £3,000	Hyd at £3,000 £1,000 ychwanegol i gyflogwyr sy'n recriwtio person anabl neu berson ifanc 18-24 oed sydd ddim mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant
Cymorth Hyfforddi i Gyflogwyr	Cyfraniad o 50% hyd at £1,000	Cyfraniad o 50% hyd at £1,000
Cymorth ar gyfer Datblygiad Personol	Nid yw'r elfen hon ar gael ar y rhaglen ReAct bresennol	Hyd at £500 (<i>ar gael i'r rheini y nodwyd eu bod yn wynebu rhwystrau rhag ymuno â'r farchnad lafur</i>)
Mentora	Nid yw'r elfen hon ar gael ar y rhaglen ReAct bresennol	Nid yw hyn yn costio ceiniog i'r rhaglen, a bydd yn cael ei gynnwys yn rôl gwasanaeth Cymru'n Gweithio a Cymunedau am Waith a Mwy.
Profiad gwaith	Nid yw'r elfen hon ar gael ar y rhaglen ReAct bresennol	Nid yw hyn yn costio ceiniog i'r rhaglen, a bydd yn cael ei gynnwys yn rôl y rhaglen Cymru'n Gweithio ac ewyllys da'r rhwydwaith cyflogwyr.
Taith at swydd (Paru Swyddi yn Cymru'n Gweithio)	Nid yw'r elfen hon ar gael ar y rhaglen ReAct bresennol	Nid yw hyn yn costio ceiniog i'r rhaglen, a bydd yn cael ei gynnwys yn rôl y rhaglen Cymru'n Gweithio.

Twf Swyddi Cymru + Mwy

Mae Twf Swyddi Cymru + Mwy yn gyfle newydd a chyffrous sy'n rhan hanfodol o'r Gwarant newydd i Bobl Ifanc. Mae Twf Swyddi Cymru + Mwy yn cynnwys elfennau gorau Hyfforddeiaethau a Twf Swyddi Cymru, a bydd yn darparu pecyn cymorth cyfannol sydd wedi'i deilwra i bobl ifanc nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant (NEET), neu sydd mewn perygl o hynny.

Roedd hen raglen Twf Swyddi Cymru yn canolbwyntio'n llwyr ar gyfleoedd gwaith a oedd yn cynnig swyddi o chwe mis â chymhorthdal cyflog i bobl ifanc. Mae Twf Swyddi Cymru + Mwy yn cadw'r elfen hon, ond yn ei hehangu er mwyn canolbwyntio hefyd ar y bobl ifanc hynny nad ydynt eto'n barod am swydd, a'u helpu i gyrraedd y cam hwnnw. Mae pwyslais llawer cryfach hefyd ar helpu pobl ifanc i gyflawni eu llawn botensial, drwy ddarparu cymorth wedi'i deilwra i'w helpu i oresgyn unrhyw rwystrau maen nhw'n eu hwynebu wrth geisio cael cyfleoedd hyfforddiant neu waith.

Mae'r gwahaniaethau rhwng Hyfforddeiaethau a Twf Swyddi Cymru + Mwy wedi'u nodi yn y tabl hwn:

TABL 13 – GWAHANIAETHAU RHWNG HYFFORDDEIAETHAU A TWF SWYDDI CYMRU + MWY		
Gweithgaredd	Hyfforddeiaethau	Twf Swyddi Cymru + Mwy
Tair elfen	Ymgysylltu Lefel 1 Pontydd at Waith (nid fu'r elfen hon erioed yn weithredol)	Ymgysylltu Datblygiad Cyflogaeth
Yr elfen gyntaf	Mae'r Elfen Ymgysylltu yn nodi ac yn mynd i'r afael â rhwystrau sy'n atal pobl ifanc rhag cymryd rhan	Mae Elfen Ymgysylltu Twf Swyddi Cymru + Mwy wedi'i hanelu at bobl ifanc sy'n cael eu hasesu fel a ganlyn gan Cymru'n Gweithio:

	mewn addysg neu symud ymlaen i swydd. Gwneir hyn drwy leoliadau gwaith, cyfleoedd gwirfoddoli yn ogystal â dysgu yn y ganolfan i helpu pobl ifanc i ganolbwyntio ar waith i'w galluogi i symud ymlaen i ddysgu ymhellach neu i swydd.	Angen cadarnhau ffocws galwedigaethol neu ei roi mewn cyd-destun cyn mynd ymlaen i ddysgu ymhellach neu i swydd, gan gynnwys Prentisiaeth, a/neu'n wynebu rhwystrau sy'n eu hatal rhag cymryd rhan mewn rhaglen astudio ar Lefel 1.
Yr ail elfen	Mae elfen Hyfforddeiaethau Lefel 1 yn defnyddio lleoliadau gwaith (gan gynnwys gwaith gwirfoddoli) a dysgu yn y ganolfan i fynd i'r afael â rhwystrau dysgwyr, ac yn darparu cymhwyster Fframwaith Credydau (FfCCh) cyn i'r dysgwr symud ymlaen i swydd neu lefel arall o hyfforddiant.	Mae Elfen Datblygu Twf Swyddi Cymru + Mwy yn cael ei hanelu at bobl ifanc sy'n cael eu hasesu gan Cymru'n Gweithio fel pobl sydd â ffocws galwedigaethol, ac sy'n gallu dilyn rhaglen astudio cymhwyster lefel 1. Mae Elfen Datblygu Twf Swyddi Cymru + Mwy yn amlinellu'r gefnogaeth a'r gweithgareddau dysgu sydd eu hangen ar bobl ifanc i fynd i'r afael ag unrhyw rwystrau maen nhw'n eu hwynebu er mwyn gallu symud ymlaen. Mae hyn yn cael ei gyflawni drwy leoliadau gwaith a dysgu yn y ganolfan i ddarparu'r cymwysterau priodol.
	<i>Nid fu'r elfen hon o'r rhaglen Hyfforddeiaethau erioed yn weithredol</i> Ni chafodd elfen Pont at Waith Hyfforddeiaethau erioed ei defnyddio, ond roedd wedi'i hanelu'n wreiddiol at bobl ifanc yr aseswyd bod ganddyn nhw ffocws galwedigaethol, eu bod ar lefel ddysgu uwch na lefel 1, a'u bod wedi cwblhau elfen Ymgysylltu Hyfforddeiaethau; a bod ganddyn nhw safon sylfaenol o gymwysterau.	Mae Elfen Cyflogaeth Twf Swyddi Cymru + Mwy yn darparu cymhorthdal cyflog ar gyfer cyfle gwaith sy'n cynnig tâl ac yn gynaliadwy. Mae'n addas i bobl ifanc sydd â ffocws galwedigaethol ac sy'n barod am swydd yn ôl asesiad Cymru'n Gweithio (mae hyn yn golygu eu bod yn llawn cymhelliant, eu bod yn chwilio am swydd, a bod ganddyn nhw ddisgwyliadau realistig o'r gwaith maen nhw'n gallu ei wneud). Mae Elfen Cyflogaeth Twf Swyddi Cymru + Mwy yn amlinellu'r cymorth sydd ei angen i fynd i'r afael â'r rhwystr(au) a nodwyd yn yr ARR, a allai fod yn atal pobl ifanc rhag symud ymlaen. Mae cyfleoedd gwaith â chymhorthdal cyflog (50% o'r isafswm cyflog) yn helpu pobl ifanc i symud ymlaen ym myd gwaith.

Mae Twf Swyddi Cymru yn cael ei gontractio drwy dendr; mae'r contractau wedi cael eu rhoi i'r Contractwyr canlynol o dan gytundeb Fframwaith ym mhob Lot Ranbarthol:

TABL 14 – LOTIAU CONTRACTAU TWF SWYDDI CYMRU + MWY	
Rhanbarth	Contractiwr
Gogledd Cymru	Consortiwm Grŵp Llandrillo Menai (GLLM)
	Coleg Cambria
	ACT Ltd
De-orllewin a Chanolbarth Cymru	Coleg Sir Benfro
	ITEC Training Solutions
	ACT Ltd
Canol De Cymru	ACT Ltd
	ITEC Training Solutions
De-ddwyrain Cymru	ACT Ltd
	ITEC Training Solutions

Mae cyfanswm gwerth y Fframwaith wedi'i gaffael yn gosod ystod o £100m-£200m ar gyfer cyfnod llawn y cytundeb. Rhagwelir y bydd angen £31m ar gyfer blwyddyn ariannol 2022-23.

Y Rhaglen Sgiliau Hyblyg

Mae'r Rhaglen Sgiliau Hyblyg yn darparu ymyriadau sgiliau wedi'u targedu pan nad oes modd bodloni anghenion sgiliau drwy'r ddarpariaeth bresennol, neu pan fydd achos clir dros gynnwys Llywodraeth Cymru yn uniongyrchol. Mae swyddogion, ochr yn ochr â phartneriaid darparu sgiliau rhanbarthol, yn gweithio i sicrhau bod cymorth ar gyfer sgiliau'n canolbwyntio'n llwyr ar yr anghenion economaidd rhanbarthol a'r cyfleoedd sy'n codi, er enghraifft drwy Bartneriaethau Sgiliau Rhanbarthol, Ardaloedd Menter a Dinas-ranbarthau.

Mae'r rhaglen ar agor i gyflogwyr, cyrff cyflogwyr a chonsortia eraill, gyda'r nod o'i gwneud yn bosibl i ddatblygu ac annog atebion hyblyg, sy'n cael eu harwain gan y diwydiant, ar gyfer sgiliau. Drwy gyfraniad o 50%, gall y Rhaglen helpu gyda deunyddiau hyfforddi a chostau darparu hyfforddiant mewnol ac allanol cymwys. Dylid nodi na fydd cyflogau'r gweithwyr sy'n gwneud gweithgareddau hyfforddi yn cael eu hystyried yn gostau hyfforddi cymwys at ddibenion y dyfarniad cyllid hwn.

Gellir defnyddio'r rhaglen hefyd fel ffordd o sianelu cyllid sydd wedi cael ei sicrhau o linellau eraill yn y gyllideb fel y bydd yn briodol – ee, Cronfa Bontio'r UE ac Ymrwymiad Covid. Gan ddefnyddio'r llinellau hyn yn y gyllideb, mae cwmnïau fel Airbus wedi cael cyllid i gefnogi technegau digideiddio, awtomeiddio a gweithgynhyrchu uwch yng nghynllun datblygu busnes Airbus.

Cronfa Ddysgu Undebau Cymru

Mae rhaglen Cronfa Ddysgu Undebau Cymru wedi bod ar waith ers dros 20 mlynedd, gyda chymorth cyllid gan Lywodraeth Cymru.

Dyma nodau cyffredinol Cronfa Ddysgu Undebau Cymru:

- gwella sgiliau'r gweithlu a'i gwneud yn haws i ddatblygu drwy gefnogi gweithgareddau dysgu o dan arweiniad Undebau Llafur, mewn partneriaeth â chyflogwyr ac eraill, gan ganolbwyntio ar gynyddu lefelau sgiliau hanfodol a digidol a sgiliau cyflogadwyedd gweithlu Cymru, a helpu gweithwyr hefyd i symud ymlaen i ddysgu ymhellach ac i gael cymwysterau perthnasol;
- helpu i recriwtio Cynrychiolwyr Dysgu'r Undebau, a'u helpu i rwydweithio i gynyddu'r galw am ddysgu ymysg dysgwyr annhraddodiadol, yn enwedig gweithwyr sydd â lefelau sgiliau isel a grwpiau difreintiedig yn y gweithle, gan eu helpu i oresgyn rhwystrau i ddysgu;
- ymateb i anghenion sgiliau a chyflogadwyedd a ddaw i'r amlwg ymysg gweithwyr, gan helpu i fodloni anghenion sgiliau'r gweithlu presennol a gweithlu'r dyfodol;
- gweithio gyda chyflogwyr i helpu i ddatblygu'r gweithlu, gan gynnwys sefydlu cytundebau dysgu wedi'u cydfargeinio a darparu cyngor ar bolisïau ac arferion yn y gweithle sy'n annog cyfranogiad a, thrwy hynny, yn cynyddu'r tebygolrwydd o gynydd, a fydd yn arwain at fwy o weithwyr yn elwa o waith teg;
- annog cyflogwyr i gydnabod gwerth datblygu unigolion drwy ddysgu yn y gweithle i gefnogi cyflogadwyedd a datblygiad;
- cynyddu amrywiaeth a chynhwysiant ym maes dysgu oedolion drwy gael gwared ar rwystrau i ddysgu a gweithio gyda chyflogwyr i ehangu mynediad at sgiliau a dysgu yn y gweithle.

Mae'r rhaglen yn targedu gweithwyr mewn sefydliadau sy'n cydnabod undebau llafur, ac sy'n cael cefnogaeth gan yr undebau hynny sy'n gwneud cais i'r gronfa. Mae'r rownd ymgeisio bresennol ar gyfer 2022-25 yn cael ei chynnal ar hyn o bryd.

Ysbrydoli Rhagoriaeth Sgiliau yng Nghymru

Mae'r prosiect Ysbrydoli Rhagoriaeth Sgiliau yng Nghymru yn cyflwyno rhaglen o weithgareddau sy'n ysbrydoli ac yn hyrwyddo rhagoriaeth alwedigaethol, er mwyn datblygu pobl ifanc a fydd yn cael effaith gadarnhaol ar ffyniant economi Cymru. Bydd y prosiect, sy'n gynllun sy'n cael ei ariannu gan Lywodraeth Cymru a'i arwain gan Goleg Sir Gâr, yn parhau i godi proffil sgiliau galwedigaethol yng Nghymru ac i yrru agenda sgiliau a fydd yn bodloni gofynion addysg a diwydiant yng Nghymru.

Y Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol

Rydym yn dal wedi ymrwmo i gynnal dull polisi tair gwlad ar gyfer y Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol ar draws y DU, i ategu fframweithiau prentisiaeth a Chymwysterau Galwedigaethol i Oedolion yng Nghymru. Mae'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol yn cefnogi symudedd cymdeithasol, ac yn caniatáu trosglwyddo a symud sgiliau ar draws cwmnïau, sectorau a ffiniau. Mae'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol yn cefnogi ymrwymadau trawsbynciol y Rhaglen Lywodraethu i:

- Adeiladu economi ar sail egwyddorion gwaith teg, cynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol (y Cabinet)
- Deddfu i gryfhau a chynyddu ein darpariaeth addysg Gymraeg (y Cabinet)

Cymorth Swyddi Cymru – y gwersi a ddysgwyd

Ym mis Medi 2020, cyhoeddodd Cyfarwyddwr Cyffredinol Grŵp yr Economi, Sgiliau a Chyfoeth Naturiol yn y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus y byddai adolygiad yn cael ei gynnal o'r broses gaffael ar gyfer rhaglen Cymorth Swyddi Cymru, ac y byddai adroddiad yn cael ei lunio.

Mae'r adroddiad yn cynnwys canfyddiadau adolygiad a gynhaliwyd drwy archwiliad mewnol. Roedd yr adolygiad yn canolbwyntio ar y canlynol:

- Sicrhau bod y camau gweithredu y cytunwyd arnynt mewn ymateb i argymhellion yn adolygiad ESNR wedi cael eu rhoi ar waith;
- Adolygu sampl o brosesau caffael a gynhaliwyd i gadarnhau bod y prosesau newydd wedi cael eu mabwysiadu, a bod gwelliannau wedi cael eu gwneud.

Roedd casgliadau'r adroddiad yn canolbwyntio ar sicrhau bod prosesau llywodraethu sicr, rheoli risg a rheolaeth fewnol yn y meysydd hynny a oedd dan arolwg yn cael eu cynllunio a'u gweithredu'n effeithiol. Roedd yr holl argymhellion wedi cael eu rhoi ar waith, ac roedd camau gweithredu yn eu lle i fonitro'n ofalus unrhyw brosesau caffael yn y dyfodol.

Mae'r adolygiad cychwynnol, a'r gwaith dilynol gan Wasanaethau Archwilio Mewnol Llywodraeth Cymru, wedi rhoi sicrwydd bod yr holl gamau angenrheidiol wedi cael eu nodi i ddiogelu sefyllfa Llywodraeth Cymru a'i chyfrifoldeb i ddefnyddio arian cyhoeddus mewn modd diogel a rheoledig. Roedd y gwersi a ddysgwyd o'r ddau ymarfer caffael ar gyfer Cymorth Swyddi Cymru yn ganolog i'r holl benderfyniadau a wnaed ynghylch y rhaglenni newydd, ac yn cael eu hategu gan wybodaeth a ddaeth i'r amlwg wrth ddatblygu Cymorth Swyddi Cymru i sicrhau'r gwerth gorau am arian a'r amser sydd eisoes wedi'i fuddsoddi mewn perthynas â chyflogadwyedd oedolion a phobl ifanc.

10.19 Dysgu Seiliedig ar Waith

Alldro gwirioneddol 2020-21 ar gyfer y rhaglen Hyfforddeiaethau yw £30.4m (gan gynnwys incwm Cronfa Gymdeithasol Ewrop). Alldro disgwylidig y rhaglen hon ar gyfer 2021-22 yw £32m (gan gynnwys incwm Cronfa Gymdeithasol Ewrop).

Alldro gwirioneddol 2020-21 ar gyfer y rhaglen Prentisiaethau yw £124.22m (gan gynnwys incwm Cronfa Gymdeithasol Ewrop). Alldro disgwylid y rhaglen hon ar gyfer 2021-22 yw £150m. Mae'r cynnydd hwn yn alldro 2021-22 yn adlewyrchu cost uwch y Cynllun Cymhellion i Gyflogwr.

Mae'r Llinell Wariant Dysgu Seiliedig ar Waith yn y Gyllideb a gynigir ar gyfer 2022-23 yn cynnwys £5m a drosglwyddir i CCAUC i gefnogi Prentisiaethau Gradd. Rhagwelir y bydd cyllid pellach yn cael ei drosglwyddo yn ystod y flwyddyn yn y gyllideb atodol i gefnogi cost Prentisiaethau Gradd newydd ac sy'n parhau yn 2022-23. Nid yw'r gost wedi cael ei chadarnhau eto.

Mae Llywodraeth Cymru yn comisiynu fframweithiau prentisiaeth newydd a diwygiedig drwy drefniadau contractio gyda Skills Development Scotland (SDS). Mae SDS yn rheoli'r broses dendro a rheoli contractau ar ran y gwledydd datganoledig.

I sicrhau bod y ddarpariaeth prentisiaeth yn dal yn gyfredol ac yn berthnasol i anghenion cyflogwyr yng Nghymru, dyrannwyd £145,000 yn 2021-22 ar gyfer datblygu fframweithiau prentisiaeth. Mae'r swm hwn yn seiliedig ar wariant mewn blynyddoedd blaenorol, ac mae'n cynnwys:

£135,000 a fydd ar gael i ddatblygwyr fframweithiau prentisiaeth drwy broses gomisiynu SDS, i ddatblygu fframweithiau prentisiaeth newydd a diwygio'r rhai sydd eisoes yn bodoli. Bydd hyn yn cynnwys comisiynu adolygiad o'r fframweithiau Modurol, Cludiant a Logisteg, Technoleg Ddigidol, Lletygarwch ac Arlwyyo, Ynni, a Busnes a Rheolaeth; a

£10,000 i adolygu Fframweithiau Gradd-brentisiaethau Peirianeg a Gweithgynhyrchu Uwch. Bydd hyn yn cynnwys sicrhau ansawdd cymwysterau gradd ychwanegol ar gyfer y fframweithiau hyn.

Yn ychwanegol at hynny, mae Partneriaid Datblygu cydnabyddedig hefyd yn gallu datblygu ac adolygu fframweithiau. Mae'r adolygiadau hyn yn rhai heb eu comisiynu, ond rhaid cael sêl bendith Llywodraeth Cymru cyn dechrau arnynt. Yn 2021-22, mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi sêl bendith i ddatblygu a chynnal adolygiad heb ei gomisiynu o fframweithiau yn y sectorau Gofal Iechyd ac Adeiladu.

Ein bwriad yw parhau i ddatblygu ac adolygu'r fframweithiau a amlinellwyd uchod yn 2022-23, a chomisiynu datblygu ac adolygu fframweithiau yn y sectorau canlynol: Gwasanaethau Eiddo, Peirianeg a Gweithgynhyrchu Uwch a Deunyddiau, Gwallt a Harddwch, a Thwristiaeth, Teithio a Hamdden.

Disgwylir y bydd £140,000 yn cael ei neilltuo at y diben hwn yn 2022-23.

Cyfyngiadau rheoli'r galw, a chamau i reoli'r galw am brentisiaethau

Roedd ein Cynllun Gweithredu ar Brentisiaethau (2017) yn dangos ein bwriad i symud y rhaglen Prentisiaeth tuag at gefnogi newydd-ddyfodiaid a gweithwyr newydd sy'n gymharol newydd yn eu swydd. Roedd hefyd yn nodi'r angen i symud oddi wrth brentisiaethau cyffredinol tuag at y rheini sy'n benodol i sector. Mae ein rheolau cymhwysedd presennol yn adlewyrchu'r cyfeiriad hwn, ond maent hefyd yn caniatáu rhywfaint o hyblygrwydd i gefnogi'r sectorau a'r dysgwyr hynny y mae Covid-19 yn cael effaith anghymesur arnynt.

Ein hagwedd gyffredinol yw bod gweithwyr (ac eithrio unigolion anabl) yn anghymwys ar gyfer Prentisiaeth lefel 2 os ydyn nhw wedi cael eu cyflogi yn yr un swydd ers mwy na 6 mis, ac mae'r rheini sydd wedi cael eu cyflogi ers mwy na 12 mis yn anghymwys ar gyfer Prentisiaeth lefel 3 hefyd. Nid oes cyfyngiad ar hyd cyflogaeth ar gyfer dysgwyr sydd am wneud prentisiaeth lefel 4/5. Rydym hefyd wedi cyfyngu ar y prentisiaethau cyffredinol sydd ar gael i ddysgwyr anabl neu sy'n newydd i fyd gwaith.

Fodd bynnag, i gydnabod bod y dirywiad economaidd yn cael effaith anghymesur ar bobl ifanc, nid yw gweithwyr 16-24 oed yn cael eu hystyried yn anghymwys ar gyfer prentisiaeth ar sail hyd eu cyflogaeth yn eu swydd bresennol. Yr unig eithriadau fydd y prentisiaethau Lefel 2/3 hynny sydd wedi cael eu dynodi'n rhai cyffredinol (ee, Gweinyddu Busnes, Manwerthu a Gwasanaeth Cwsmeriaid, Arwain Tîm a Defnyddwyr TG), gan mai dim ond i recriwtiaid newydd y bydd y rhain ar gael. Bydd y trefniadau llacio hyn yn cael eu hadolygu ymhellach, ond byddan nhw'n berthnasol tan ddiwedd mis Gorffennaf 2022 o leiaf.

Hefyd, i gydnabod bod cyfyngiadau Covid-19 wedi cael effaith sylweddol ac anghymesur ar y sector Twristiaeth a Lletygarwch yng Nghymru – gyda thystiolaeth anecdotaidd yn awgrymu bod nifer sylweddol o weithwyr yn teimlo'n ddigymhelliant, yn ddihyder am ddyfodol y sector, ac yn chwilio am swydd arall – roeddem wedi llacio'r rheolau cymhwysedd ar gyfer prentisiaeth, er mwyn i weithwyr y sector allu gwneud prentisiaeth beth bynnag fo hyd eu cyflogaeth. Teimlwyd yn eang y byddai darparu cyfleoedd i uwchsgilio yn help mawr i gynyddu cymhelliant a hyder staff; gan helpu felly i gadw staff. Disgwylir y bydd y trefniadau llacio hyn ar waith tan ddiwedd mis Gorffennaf 2022 o leiaf.

Rydym yn bwriadu cadw'r dulliau hyn o reoli'r galw ym mlwyddyn 2022-23, a byddwn yn adolygu'r gofyniad i gadw'r trefniadau llacio sy'n gysylltiedig â Covid ar ôl mis Gorffennaf 2022.

Mae'r Cynllun Cymhellion i Gyflogwyr wedi llwyddo i ddenu tua 5,500 o ddysgwyr i brentisiaethau ers mis Awst 2020. Er y disgwylir i'r cynllun hwn ddod i ben ym mis Chwefror 2022, bydd y gyllideb o 2022-23 ymlaen yn caniatáu i'r cynllun barhau ar gyfer prentisiaid anabl. Mae nifer y bobl anabl sy'n dechrau ar brentisiaeth yng Nghymru eisoes yn is na'r niferoedd yn yr Alban ac yn Lloegr. Ar hyn o bryd, mae dros 8% (Ch2 2020/21) yn anabl, ac mae'r ffigurau yn yr Alban a Lloegr yn fwy nag 11%. Bydd parhad y Cynllun Cymhellion i Gyflogwyr ar gyfer y garfan hon yn helpu i gynyddu cyfranogiad y grŵp hwn sydd o dan anfantaes, a bydd yn ein helpu ni i gyrraedd ein targed o ddileu'r bwlch rhwng y gyfradd cyflogaeth yng Nghymru a'r DU erbyn 2050, gan ganolbwyntio ar Waith Teg a chynyddu cyfranogiad yn y farchnad lafur ymysg grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol.

10.20 Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol/Ymgysylltu â Chyflogwyr

I ymateb i ymrwymiad y Rhaglen Lywodraethu ynghylch 'Cryfhau Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol', ac i argymhellion Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau (Hydref 2019) a'i gydnabyddiaeth o'r 'heriau amlwg o ran adnoddau' y mae'r Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol wedi'u hwynebu, mae swyddogion wedi cynnig cynyddu'r cyllid ar gyfer y Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol. Bydd y cynnydd hwn yn galluogi'r Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol i wneud y gwelliannau angenrheidiol a sicrhau eu bod yn gallu mynd ati'n effeithiol i gysoni'r ddarpariaeth Addysg Bellach a Phrentisiaethau ag anghenion cyflogwyr, i helpu'r adferiad yn dilyn Covid-19, ac i ofalu bod gennym y sgiliau angenrheidiol fel rhan o'n hymgyrch Sero Net.

Cafodd y bedwaredd Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol ei sefydlu ym mis Ebrill 2021 ar gyfer Canolbarth Cymru, gyda'r Bartneriaeth hon yn cael yr un lefel o gyllid â'r Partneriaethau presennol (£165,000 y flwyddyn). Mae swyddogion yn cynnig

cynyddu'r cyllid ar gyfer Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol o £660,000 yn 2021-22, i £1,160,000 yn 2022-23. Byddai'r swm hwn yn cael ei rannu'n gyfartal rhwng y pedair Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol, sef £290,000 i bob Partneriaeth. Ond, mae swyddogion yn ymchwilio ar hyn o bryd i'r ffordd orau o ddarparu capasiti ymchwil canolog i'r Partneriaethau, ac efallai y bydd yn rhaid tynnu cyllid ar gyfer hyn o gyfanswm y gyllideb hon. Gwneir hyn mewn ymateb i argymhellion Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau.

Ar ben hynny, mae'r Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol wedi cael £100,000 yn ychwanegol yn 2021-22 (£25,000 i bob Partneriaeth) i ymgysylltu â'u partneriaid cyflenwi er mwyn helpu Llywodraeth Cymru i ddeall y farchnad bresennol o ran prosiectau a rhaglenni i gynorthwyo pobl ifanc, a sut gall prosiectau gyfrannu at y Gwarant i Bobl Ifanc. Disgwylir i'r gwaith hwn gael ei wneud eto y flwyddyn nesaf, gyda rhagor o gyllid yn cael ei ddarparu.

Nid yw Llywodraeth Cymru yn darparu unrhyw gyllid arall i gefnogi gweithrediad y Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol.

10.21 Brexit

Mae Brexit wedi tarfu'n sylweddol ar y farchnad lafur, gydag effaith na welwyd ei thebyg o'r blaen. Mae hynny wedi arwain at ostyngiad cyflym yn nifer y bobl a gyflogir, nifer yr oriau maen nhw'n eu gweithio, a nifer y swyddi gwag sydd ar gael. Mae effaith y pandemig yn bygwth gwrthdroi'r cynnydd a wnaed i leihau diweithdra ac anweithgarwch economaidd yng Nghymru dros y degawd diwethaf. Fodd bynnag, rydym yn ceisio symud ymlaen gyda phwyslais o'r newydd ar ein nodau i fynd i'r afael â'r cynnydd a ragwelir mewn diweithdra (ar y cyd â'r Adran Gwaith a Phensiynau), i fynd i'r afael â chyfradd y bobl ifanc nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant (NEET), i wella lefelau cymwysterau yng Nghymru, ac i ailffurfio sgiliau'r gweithlu presennol a hyrwyddo gwaith teg yng Nghymru.

Er mwyn i'r economi ddod yn gryfach ac yn fwy cynhyrchiol nag o'r blaen, bydd angen cymorth ar unigolion a busnesau i ymdopi â'r argyfwng. Bydd darpariaeth cyflogadwyedd Llywodraeth Cymru yn rhan ganolog o'n hadferiad economaidd a'n huchelgeisiau i Ailgodi'n Gryfach. Bydd hefyd yn hollbwysig er mwyn cefnogi'r bobl mae'r sefyllfa hon yn fwyaf tebygol o gael effaith negyddol arnynt ym marchnad lafur Cymru.

Rydym yn ehangu gwasanaethau rheng flaen drwy Ganolfannau Cyflogaeth (Addysg Bellach), Cymru'n Gweithio, a seilwaith mentora a chynghori Cymunedau am Waith a Mwy. I helpu pobl i ailymuno â byd gwaith, rydym yn dweud wrth bobl am ddefnyddio Cymru'n Gweithio fel y llwybr at ein darpariaeth cyflogadwyedd ehangach.

Ein nod yw helpu gyda chymau 'Ailgydio' a 'Chadw' y gweithlu presennol, 'Ailddechrau' taith unigolyn i gael swydd ar ôl cyfnod o fod yn ddi-waith neu ar ffyrlo, a pharatoi ac 'Ailsgilio' pobl ledled Cymru ar gyfer byd gwaith y dyfodol.

Gan weithio ar draws y Llywodraeth, rydym yn dal wedi ymrwymo'n llwyr i helpu pobl i gael swydd neu i fod yn hunangyflogedig, gan sicrhau dilyniant a chynnydd dysgwyr yn y farchnad lafur drwy gydol y pandemig.

Mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn glir ac yn gyson yn ei blaenoriaeth na fydd Cymru yn colli ceiniog o gyllid oherwydd Brexit; fel yr addawyd yn ystod y refferendwm.

Rydym wedi cael sicrwydd y bydd y DU yn parhau i gymryd rhan yn rhaglenni'r UE a ariennir drwy Fframwaith Ariannol Amflwydd 2014-2020 o dan delerau'r Cytundeb Ymadael, sy'n golygu y byddwn ni'n gallu parhau i ddarparu ein rhaglenni tan fis Rhagfyr 2023.

Ers y Refferendwm yn 2016, rydym wedi bod yn gweithio gyda rhanddeiliaid ledled Cymru ar bolisi buddsoddi rhanbarthol newydd, sy'n ein rhoi mewn sefyllfa gref i frw iddi pan fydd cronfeydd Strwythurol a Buddsoddi'r UE yn dechrau dod i ben tua diwedd y flwyddyn.

Mae'r Fframwaith ar gyfer Buddsoddi Rhanbarthol yng Nghymru, a gyhoeddwyd ar 18 Tachwedd 2020, yn amlinellu ein strategaeth lefel uchel ar gyfer sicrhau ffyniant ac economi gynhwysol y bydd ymyriadau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol (hynny yw, Cymru gyfan) yn cyfrannu ati.

10.22 Y DYSTIOLAETH / GWERTHUSIAD AC ADOLYGIADAU

Mae tystiolaeth o amrywiaeth eang o ffynonellau yn llywio ein penderfyniadau ariannol, fel ymchwil a gyhoeddwyd, gwaith ymgysylltu â rhanddeiliaid, gwerthusiadau polisi blaenorol ac ystadegau. Mae hyn wedi cael ei ymwreiddio yn y broses o wneud penderfyniadau, a dyma rai enghreifftiau.

Y Gronfa Cadernid Economaidd

Penodwyd Dirnad Economi Cymru gan Lywodraeth Cymru i gynnal asesiad effaith a gwerthusiad. Roedd yr adroddiad cam cyntaf, [Ymyriadau ariannol Llywodraeth Cymru Covid-19: Dadansoddiad o fuddiolwyr Cymru](#), wedi asesu grantiau busnes Cam 1 a Cham 2 Llywodraeth Cymru, a Chynllun Benthyciadau Busnes Covid-19 Cymru a reolir gan Fanc Datblygu Cymru. Mae hefyd yn ystyried y grantiau Ardrethi Annomestig a weinyddir gan awdurdodau lleol. Mae cynlluniau eraill wedi agor yn fwy diweddar i gwmnïau yng Nghymru, ac nid yw'r rhain yn cael eu dadansoddi yn yr adroddiad cychwynnol hwn.

Dyma ganfyddiadau cychwynnol yr adroddiad:

- Mae 2 Gam cyntaf y Gronfa Cadernid Economaidd wedi darparu dros £200m o grantiau i gynorthwyo busnesau yng Nghymru. Nid yw'r ffigur hwn yn cynnwys cymorth a dalwyd drwy'r grant Ardrethi Annomestig o £770m a dalwyd i 64,000 o fusnesau.
- Gyda'i gilydd, mae'r grantiau busnes yma gan y Gronfa Cadernid Economaidd wedi helpu bron i 12,000 o sefydliadau yng Nghymru a 125,000 o swyddi (amser llawn a rhan-amser), sy'n cynrychioli tua 10.5% o gyfanswm y swyddi yng Nghymru.
- Y cyllid cyfartalog a ddyfarnwyd oedd £15,620. Ar gyfartaledd, roedd y swm a gymeradwywyd ar gyfer busnesau bach a chanolig ychydig dros 77% o werth yr arian yr oedd cwmnïau yng Nghymru wedi gwneud cais amdano.
- Microfusnesau oedd bron i 80% o'r cwmnïau a gafodd grantiau, gan dderbyn grant o bron i £10,000 ar gyfartaledd. Cwmnïau bach oedd 18% o'r cwmnïau a gafodd gymorth, gyda phob cwmni yn cael cyllid o bron i £31,000 ar gyfartaledd. Cwmnïau canolig eu maint oedd bron i 3% o'r cwmnïau a gafodd grantiau, gyda grant cyfartalog o bron i £74,000. Roedd cwmnïau mawr wedi cael grant cyfartalog o ryw £302,000.

- Byddai effeithiau ehangach y cymorth yn gallu bod yn sylweddol, gyda miloedd yn rhagor o swyddi'n cael eu cefnogi'n anuniongyrchol mewn busnesau cysylltiedig drwy effeithiau'r gadwyn gyflenwi ac effeithiau gwario cyflog.

Mae dau gam arall i waith Dirnad Economi Cymru, sy'n cynnwys elfen arolwg a gwerthusiad dilynol o'r effaith a'r casgliad. Mae'r elfen arolwg wedi dod i ben erbyn hyn, ac mae dadansoddiad wedi cael ei gynnal. Disgwylir y dadansoddiad ar ddechrau 2022.

Mae Cymru'n Gweithio yn rhan hollbwysig o'r gwaith o werthuso a deall anghenion unigolyn, a'r rhwystrau cymhleth maen nhw'n eu hachosi. Wrth wneud hynny, gall bennu'r ddarpariaeth fwyaf priodol i ddiwallu anghenion yr unigolyn hwnnw. Mae'r gwasanaeth yn bwynt mynediad cenedlaethol at gymorth ynghylch cyflogadwyedd, sy'n cefnogi ac yn ategu'r sianeli presennol; gan osgoi dyblygu a sicrhau gwerth am arian.

Rydym yn datblygu rhaglen cyflogadwyedd newydd i oedolion, a fydd yn dechrau cael ei chyflwyno ar ddiwedd 2021-2022. Bydd y Rhaglen Cyflogadwyedd newydd i oedolion yn adeiladu ar y llwyddiannau, y cysyniad a'r brand llwyddiannus i gyfuno ReAct (gweithwyr ledled Cymru y mae eu swydd wedi cael ei dileu) ac Access (pobl ddi-waith) i gynig y ddarpariaeth cyflogadwyedd gyflawn yma i oedolion di-waith yng Nghymru. Bydd y rhaglen yn darparu cymorth personol i'r rheini sy'n ceisio ymuno â'r farchnad lafur, drwy chwalu rhwystrau a darparu cymorth grant fel hyfforddiant galwedigaethol, gofal plant, costau teithio a chymorthdaliadau cyflog. Prif nod y rhaglen yw galluogi pobl i symud ymlaen i swydd barhaol.

Bydd y rhaglen newydd yn defnyddio fformat llwyddiannus, a bydd yn cynnig rhaglen o gefnogaeth i gyflawni nodau Symud Cymru Ymlaen a'r Cynllun Cyflogadwyedd. Mae datblygiad, gwerthusiadau ac archwiliadau ReAct dros yr 20 mlynedd diwethaf wedi helpu'r rhaglen i fynd ati'n effeithlon ac yn effeithiol i helpu pobl i gael swydd.

Rydym wedi ariannu Uned Partneriaid Cymdeithasol Cymru, drwy broses dendro gystadleuol, i ddarparu gwasanaethau ymgysylltu rhwng Partneriaid Cymdeithasol a Llywodraeth Cymru yng Nghymru. Roedd hyn yn helpu i sicrhau bod safbwyntiau rhai o'n prif randdeiliaid yn cael eu cynnwys yn y gwaith o ddatblygu a darparu polisïau. Cafodd y maes gwariant yma ei werthuso'n annibynnol. Mae adnodd y sefydliad bellach yng Nghyfarwyddiaeth y Bartneriaeth Gymdeithasol a Gwaith Teg yn Llywodraeth Cymru.

Yn 2018, comisiynodd Llywodraeth Cymru adroddiad ymchwil: "Eiddo Masnachol: Dadansoddiad o'r Farchnad ac Ymyriadau Posibl" i werthuso'r cyflenwad o safleoedd ac adeiladau modern yng Nghymru, a'r galw amdanynt. Mae adroddiad SQW wedi cael ei ddefnyddio i gefnogi'r gwaith o weithredu Cynllun Gweithredu Llywodraeth Cymru ar yr Economi: Cynllun Cyflenwi Eiddo. Mae nodyn ychwanegol wedi cael ei lunio ochr yn ochr â'r adroddiad terfynol i ystyried goblygiadau posibl pandemig Covid 19, o ystyried bod yr adroddiad wedi cael ei gyflwyno ar ddechrau'r pandemig. Mae'r maes hwn yn cael ei adolygu i sicrhau bod y dystiolaeth yn adlewyrchu'r amgylchiadau presennol ac yn y dyfodol.

Asesu Effaith Busnes Cymru

Yn ystod 2021, comisiynwyd Ysgol Busnes Caerdydd i ddarparu asesiad annibynnol o'r canlyniadau economaidd sy'n gysylltiedig â Busnes Cymru. Dyma ganfyddiadau'r adroddiad hwn ar yr Effaith Economaidd:

Craidd a Thwf (Lefel 1-4)

- Mae'r gyfradd goroesi pedair blynedd yn **67%** o'i chymharu â **33%** ar gyfer sampl gyfatebol o fusnesau a oedd heb gael cymorth
- Mae'r gwasanaeth wedi cynhyrchu **£92m** o fuddsoddiad busnes sy'n gysylltiedig â throsiant rhagamcanol o **£7.76bn**
- Mae Pob **£1** a fuddsoddir yn gallu cael ei chysylltu ag oddeutu **£10** o gynnydd net yn y gwerth ychwanegol gros bob blwyddyn.
- O blith y **10,408 o swyddi a gafodd eu diogelu** o dan y rhaglenni hyn, ni fyddai amcangyfrif o **5,108** ohonynt wedi cael eu diogelu os na fyddent wedi cael cymorth. Amcangyfrifir bod y swyddi net (ychwanegol) yn gysylltiedig ag oddeutu **£266m o werth ychwanegol gros**.

Rhaglen Cyflymu Twf

- Mae'r gyfradd goroesi pedair blynedd ymysg busnesau sydd wedi cael cymorth gan y Rhaglen Cyflymu Twf yn **77.4%** o'i chymharu â **32.7%** ar gyfer sampl gyfatebol o fusnesau a oedd heb gael cymorth.
- Mae **£377m** o fuddsoddiad busnes yn gysylltiedig â throsiant rhagamcanol o **£5.99bn**.
- Mae Pob **£1** a fuddsoddir yn y Rhaglen Cyflymu Twf yn gallu cael ei chysylltu ag oddeutu **£18** o gynnydd yn y gwerth ychwanegol gros bob blwyddyn. Ers 2015-16, mae'r Rhaglen Cyflymu Twf wedi cefnogi tua **£377m** o fuddsoddiad mewn menter, **9,755** o swyddi, a **£266m** o allforion.
- Mae cyfanswm o **9,755** o swyddi gros wedi'u creu yn golygu tua **5,332** o swyddi net – hynny yw, byddai tua 45% o'r canlyniadau cyflogaeth wedi gallu digwydd heb ymyriad Rhaglen Cyflymu Twf Busnes Cymru. Amcangyfrifir bod y swyddi net hyn yn gysylltiedig ag oddeutu **£410m o werth ychwanegol gros**.
- Amcangyfrif o'r gweithgarwch/swyddi ychwanegol sydd wedi cael eu creu – **£410m gwerth ychwanegol gros** y flwyddyn.

Bodlonrwydd Cwsmeriaid Busnes Cymru

Cyfwelwyd â 2703 o fusnesau / unigolion a oedd wedi defnyddio gwasanaeth Busnes Cymru. Dyma'r canlyniadau cronol:

Roedd 91% o'r rheini a gafodd eu cyf-weld yn fodlon ar arbenigedd a gwybodaeth y cynghorwyr.

Roedd 87% o'r rheini a gafodd eu cyf-weld yn fodlon ar ansawdd y cyngor.

Byddai 86% o'r rheini a gafodd eu cyf-weld yn argymhell y gwasanaeth i eraill.

Roedd 85% o'r rheini a gafodd eu cyf-weld yn fodlon ar y gwasanaeth cyffredinol rodden nhw wedi'i gael.

Ymwybyddiaeth o'r Brand Busnes Cymru

Cynhaliodd Beaufort Research arolwg annibynnol ymwybyddiaeth o frand ym mis Tachwedd 2021, fel rhan o'i arolygon omnibws (cyf-weld â 500 o fusnesau).

Cynhaliodd Beaufort Research arolwg annibynnol ymwybyddiaeth o frand ym mis Tachwedd 2021, fel rhan o'i arolygon omnibws (cyf-weld â 500 o fusnesau).

Cyn heddiw, oeddech chi'n gwybod bod Llywodraeth Cymru yn darparu gwasanaeth cymorth busnes pwrpasol i bobl sy'n rhedeg neu'n cychwyn busnes?
Canlyniadau 2021 – Oeddwn 55% / Nac oeddwn 42% / Ddim yn gwybod 2%

Mae hyn yn 10% o gynnydd cadarnhaol wrth gymharu â chanlyniadau 2020

10.23 MONITRO CYLLIDBAU

Mae prosesau sefydledig ar waith i fynd ati'n effeithiol ac yn fanwl i reoli cyllidebau y pleidleisiwyd arnynt yn ystod y flwyddyn ar gyfer MEG yr Economi. Mae elfen sylweddol o'r gweithgarwch wedi'i gynllunio yn yr MEG yn cael ei harwain gan y galw, fel Cronfa Dyfodol yr Economi a phrosiectau seilwaith mawr sy'n cael eu cynnal gan gontractwyr trydydd parti. O ganlyniad, gall ffactorau sydd y tu hwnt i reolaeth Llywodraeth Cymru effeithio ar wariant, fel tywydd garw. Mae cynlluniau'n cael eu monitro'n agos gan y tîm uwch-reolwyr i gytuno ar opsiynau a chynigion ar gyfer camau unioni er mwyn ceisio rheoli gwariant net ar lefelau cyllideb.

Cynhelir adolygiadau herio cadarn yng nghanol y flwyddyn i ddod o hyd i unrhyw broblemau sylweddol, ac i lywio'r opsiynau i'w hystyried gan y Cyfarwyddwyr, y Gweinidog a'r Dirprwy Weinidog a'r adnoddau i'w hailflaenoriaethu er mwyn parhau i ymateb i ddatblygiadau economaidd.

10.24 DEDDFWRIAETH

Nid oes deddfwriaeth gyfredol sy'n galw am ddarpariaeth yng nghynlluniau'r gyllideb ddrafft.

Crynodeb

Cyflwynir Cyllideb Ddrafft MEG yr Economi ar gyfer 2022-23 i'r Pwyllgor ei hystyried.

Vaughan Gething
Gweinidog yr Economi